

12

Fiskets Gang

Nr. 12 - 1990

Årg. 76 (1990) nr. 12

*Fiskeridepartementet
Bibliotek*

12 JAN 1991

Dag Møller går

Småbåtundersøkelsen

Kvoteavtaler 1991

Ny fisketeine

ANTENNE TI

Diskusjonen om vinterens loddefiske har rast både vel og lenge, mann og mann imellom, og i media. Saken som sådan skal ikke jeg kommentere. Men måten den har vært presentert på i enkelte media, kan gi grunnlag for mer enn ett tankekors. La gå med at mer eller mindre lokale «-poster», «-blad» og aviser har eksellert i usakligheter i kampen for den syke mor. Men man har da stort sett visst hva man var uenige om. Det vet nok også herrene Bakken og Stangeland som optrådte i NRK-Fjernsynets Antenne ti i sakens anledning, – skjønt saken, hva var den? Den som ikke visste det fra før, ble i hvert fall ikke mer opplyste etter **den** forestillingen.

Nå kan det jo tenkes at det er mine forventninger det var noe galt med. Jeg trodde vel fortsatt Antenne ti var et faktaprogram. Med andre ord den typen program der redaksjonen har satt seg grundig inn i problemstillingene for så å gi det brede publikum innsikt og forståelse gjennom intelligente, objektive analyser. Man må gjerne søke å belyse ved å sette partsinnlegg opp mot hverandre. Men, da må programlederen ha kunnskap, evne og vilje til å gripe fatt i tvilsomme «fakta» og bevisste fordreiinger. Det var dessverre ikke tilfelle i dette programmet. Men som sagt, det kan være mine forventninger det var noe galt med. Kanskje har NRK for lengst regnet ut at det blir flere seere pr. krone av å satse på mindre brød og mer sirkus.

Det er i og for seg OK det, men seil under rent flagg!

– Det minner meg om en venn av meg som hadde vært forutseende nok til å ta med lomme-lykt på dans i Røldal. Av tidligere erfaring visste han at det kunne være en strabasios gunst å få følge ei jente heim. Gatelyst var mengelvarer, og avstandene kunne være lange. Dansen utviklet seg over all forventning. Ei av de mest tiltrekkelige jentene hang som limt til ham hele kvel-

den, og det var hun som spurte om han ville følge henne hjem. (NB! Dette var i sekstiåra da det vanligvis var gutter som «sjekket opp» jenter og ikke omvendt!) Da de kom ut på trappa, tok han lykta opp av lomma for å lyse og lose dem trygt i retning hennes hjem. Men slik gikk det ikke. Med forargelse i blikket så hun på lom-melykta, og sa:

«Sigler du under falsk flagg du?»,
hvorpå hun resolutt vendte ham ryggen.

Moralen skal være at det gir kortsiktig gevinst å seile under falsk flagg. Hvis man blir tatt for det, vel og merke!

PS: Lodda er altså en laksefisk, NRK!

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Torgeir Kvalde'.

Fiskets Gang

Utgitt av Fiskeridirektøren

76. ÅRGANG
Nr. 12 Desember 1990
Utgis månedlig
ISSN 0015-3133

Ansv. redaktør:
Sigbjørn Lomelde
Kontorsjef

Redaksjon:
Per-Marius Larsen
Dag Paulsen
Kari Østervold Toft

Ekspedisjon/Annonser:

Esther-Margrethe Olsen
Linda Blom

Fiskets Gangs adresse:

Fiskeridirektoratet
Postboks 185, 5002 Bergen
Telf.: (05) 23 80 00

Trykt i offset
A.s John Grieg

Abonnement kan tegnes ved alle poststeder ved innbetaling av abonnementsbeløpet på postgirokonto 5 05 28 57, på konto nr. 0616.05.70189 Norges Bank eller direkte i Fiskeridirektoratets kassakontor.

Abonnementsprisen på Fiskets Gang er kr. 200,- pr. år. Denne pris gjelder for Danmark, Finland, Island og Sverige. Øvrige utland kr. 330,- pr. år. Utland med fly kr. 400,-. Fiskerifagstudenter kr. 100,-.

ANNONSEPRISER:

1/1 kr. 3.900,- 1/4 kr. 1.200,-
1/2 kr. 2.000
Eller kr. 6,50 pr. spalte mm.
Tillegg for farger:
kr. 800,- pr. farge

VED ETTERTRYKK FRA
FISKETS GANG
MÅ BLADET OPPGIS SOM KILDE

ISSN 0015-3133

INNHold – CONTENTS

AKTUELL KOMMENTAR: – <i>Current Comment:</i>	2
Dag Møller slutter som havbruksdirektør: – Forundret over hvor tregt det går! – <i>Dag Møller, Director General Department of Aquaculture, Leaves The Directorate of Fisheries:</i> – <i>I am Surprised that Changes Come So Slow</i>	4
«Smart» torsk skal lures av fisketeine – <i>"Smart" Cods Shall Be Fooled Into New Cod Pot</i>	6
Fiskehandler med kunstneriske ambisjoner – <i>Fishmonger With Artistic Ambitions</i>	8
Sikkerhet for fiskefartøy: – Internasjonalt regelverk for sikkerhet i fiskeflåten lar vente på seg! – <i>Security On Board: – Difficult To Reach International Agreement on Security In The Fishing Fleet</i>	9
Lønnsomhet for helårsdrevne fiskefartøy i størrelsen 8,0–12,9 meter lengste lengde: Best i Finnmark, Troms og på Skagerakkysten – <i>Highest Wage-Earning-Ability For The Smaller Fishing Vessels In Finnmark, Troms And In The Skagerrak Area</i>	11
Fiskeauksjon i Bergen! – <i>Fish To Be Sold By Auction In Bergen!</i>	15
Hvorfor dør smolten? – <i>Why Is The Smolt Dying</i>	17
STF varsler strengere rammebetingelser for oppdrettsnæringen – <i>Aquaculture Industry Will Have More Restrictive Conditions Regarding Treatment of Offals</i>	18
Opprydding på Storegga: Driftsformen gir redskapstap – <i>A Lot Of Nets And Long-Lines Found On Storegga</i>	19
Kvoteartaler 1991 – <i>Quota Agreements 1991</i>	21
Prosjekt Norge: – Vi kan øke salget med enkle tiltak! – <i>The Norwegian Market For Fish Products Can Be Extended</i>	23
Nord-sør-konflikten med gamle røtter – <i>The "Conflict" Between North And South Has Old Roots</i>	24
Fra handelsvare til merkevare; utfordringer for fersk sjømat – <i>From Trading Commodities To Proprietary Goods: The Future Challenge To Fresh Seafood</i>	26
Functional food – nye trender fra Japan – <i>Functional food – New Trends From Japan</i>	33
I London vil hele verden ha tørrfisk – <i>In London All Nations Ask for Norwegian Stock Fish</i>	37
Marokkos første større fiskerimesse Sea-Mer – <i>The First Bigger Fisheries Fair In Morocco: Sea-Mer</i>	39
J-meldinger – <i>Laws and regulations</i>	41
Statistikk – <i>Statistics</i>	42

Forsidefoto: Dag Paulsen
Redaksjonen avslutta 19.12.1990

Dag Møller slutter som havbruksdirektør:**– Forundret over hvor tregt det går!**

Avdelingsdirektør Dag Møller ved Fiskeridirektoratets havbruksavdeling fastholder sin beslutning om å trekke seg fra stillingen fra nyttår. Samtidig innrømmer han at han på et tidspunkt tok beslutningen opp til ny vurdering. Nå vender Dag Møller tilbake til sitt professorat ved Universitetet i Bergen. Herfra stiller han gjerne sin kompetanse til disposisjon for havbruksforvaltningen – dersom det er ønskelig. Andre framtidsvisjoner? – Å avslutte sin forskerkarriere med «et notat i ett eller annet vitenskapelig tidsskrift».

Det var etter et møte tidlig i høst med den politiske ledelse under daværende statsråd Svein Munkejord, at Dag Møller første gang gikk ut og varslet at han kom til å trekke seg fra stillingen som havbruksdirektør. Møller anklaget de ansvarlige myndigheter for manglende vilje til å imøtekomme de krav som må stilles for å kunne drive en forsvarlig havbruksforvaltning.

Disse kravene hadde Møller konkretisert i et eget notat som tok for seg problemene i norsk havbruksnæring. Notatet tok blant annet til orde for en kraftig oppgradering av havbruksavdelingen han var blitt satt til å lede.

Positive signaler

I dag sier Dag Møller at han i tiden som har gått har mottatt mange henstillinger om å fortsette i jobben. Etter en samtale med den nye politiske ledelsen i departementet, mottok han signaler som han oppfattet som så positive at han tok avgjørelsen om å trekke seg opp til ny vurdering.

Dag Møller tar hatt og frakk og forlater Fiskeridirektoratet etter ett år som havbruksdirektør.

– Det jeg kan si er at jeg registrerte en annen holdning til havbruksnæringen hos den nåværende ledelse enn hos den forrige. Samtidig vil jeg understreke at jeg ikke mottok noen konkrete tilbud om bedre betingelser for avdelingen, sier Møller.

– En dypereliggende årsak til at jeg valgte å stå fast ved min beslutning om å gå, var at jeg innså at også alderen er i ferd med å kreve sitt, innrømmer han.

– Uten gjennomslag for en styrking av avdelingen ville jeg få en anstrengende jobb de siste ti årene av mitt arbeidsliv. Jeg ville ikke tilfredsstille kravene til en mann i en slik stilling.

Dag Møller passerte nylig 60 år. Den største delen av sin yrkesaktive karriere har han tilbrakt som forsker ved Havforskningsinstituttet i Bergen. Dag Møller avviser ikke at hans bakgrunn som forsker har skapt omstillingsproblemer i møte med byråkratiet.

– Først må jeg si at jeg ofte har undret meg over at vi som havforskere så sent oppdaget kystens muligheter. Dernest;

når vi omsider ble overbevist om mulighetene, er jeg forundret over hvor tregt det går!

Mangel på styring

Dag Møller mener mangelen på styring er en av de viktigste årsakene til dagens alvorlige problemer i næringen. Han viser til loven som åpnet for en uhemmet vekst i settefiskproduksjonen. Resultatet ble en overproduksjon av smolt av til dels dårlig kvalitet. Tettheten i anleggene økte, og bidro sterkt til sykdomsproblemene vi nå opplever.

– Selv om jeg er prinsipiell motstander av regler og bestemmelser, tror jeg begrensninger av næringen er den eneste farbare vei å gå, dessverre. Problemet er at vi glemmer at vi har å gjøre med en dynamisk næring, med krefter i seg selv til stadig utvikling og vekst. Dette får naturligvis produksjonsmessige konsekvenser, men like viktig er det at forvaltningen evner å sette seg inn i nye saksområder som dukker opp, sier Møller.

To viktige utredninger som angår havbruksnæringens framtid har sett dagens lys i høst. Dag Møller har ledet begge utvalgene.

Det såkalte Konesjonsgrenseutvalget ble nedsatt for å se på alternative størrelsesavgrensninger av matfiskanlegg. I innstillingen som nå er ute til høring, tas det bl.a. til orde for et system med produksjonsavgrensning, kombinert med arealbegrensning og en øvre tillatt tetthet.

LENKA

Etter mer enn tre års arbeid er også LENKA-prosjektet nå tilendeført. LENKA's primære oppgave har vært å utvikle en metode for egnethetsvurderinger og for beregning av framtidig potensiale for oppdrettsproduksjon i sjøområder og vassdrag.

Begge utredningene vil bli viktige bidrag til å fremme en næringsutvikling som er i harmoni med kystens potensiale, og uten å virke skadelig på miljøet, understreker Dag Møller.

Til tross for en rekke kritiske innvendinger mot utviklingen av norsk havbruksnæring, er det med en innbarket optimisme på vegne av fremtiden Dag Møller nå vender tilbake til sin gjerning som professor ved Universitetet i Bergen.

– Årsaken er i første rekke de unike grunnverdiene som næringen bygger på, dvs. energiomsetningen i kystområdene, temperatur og topografiske forhold, sier han. – Men først og fremst må vi få til en bærekraftig utvikling!

Ønsker å påvirke utviklingen

Møller legger heller ikke skjul på at han håper å få anledning til å påvirke utviklingen av næringen også etter at at slutter som havbruksdirektør. Han trives med å sitte i utvalg, og liker å se seg selv som en brobygger som evner å få ting igjennom.

Dag Møller avslører også en annen drøm som gjenstår å oppfylle i sin forskerkarriere.

På slutten av 60-tallet tilbrakte han tilsammen to år i Canada med å samle inn gjen-prøver fra ulike ville laksestammer. Et vesentlig problem for forskerne er å kartlegge hvordan tamlaksen virker inn på de ville bestandene.

– Er frekvensen av gener hos laksen jeg undersøkte for tjue år siden den samme i dag? undres Dag Møller. – Bare jeg vet i tilfelle hvor jeg samlet inn prøvene dengang, fastslår han.

FG Dag Paulsen

«Smart» torsk skal lures av fisketeine!

- Levende fangst gir førsteklasses kvalitet.
- Rimelig i drift og mindre arbeidsskrevende enn f.eks line.
- Kan brukes i områder man til vanlig ikke fisker med line eller garn. Dette er noen positive erfaringer gjort med fisketeiner. Det var i 1988 at Fiskerisjefkontoret i Sogn og Fjordane tok initiativet til et prosjekt som tok for seg teinedrift. Dette har foregått i samarbeid med FTFI's redskapsseksjon i Bergen.

Dag Furevik ved FTFI kan fortelle at utviklingen av den sammenleggbare teina i utgangspunktet har vært myntet på fiske etter torsk. Teina har imidlertid vist seg velegnet til både brosme og lange. En god del av sjarkflåten på Vestlandet og i Nord-Norge benytter i dag teiner i deler av driften. I og med at teina kan legges sammen kan en sjark gjerne utstyres med 50 teiner. Dette var umulig tidligere med de gamle stive teinene.

Unnslipper

Furevik understreker at teina ennå ikke er ferdig utviklet med tanke på fiske etter torsk. – Adferdstudier viser at torsken ikke

bare går lett inn i teina. Den går også ganske lett ut igjen. Den er mye «smartere» enn f.eks. brosme. Videooptak viser at torsken er veldig aktiv i forsøkene på å komme seg ut. Den har lettere for å finne åpninger – i motsetning til lange og brosme som mer ser ut til å avfinne seg med situasjonen og opptrer roligere, sier Furevik. Han kan fortelle at løsningen på «flukt-problemet» ligger i åpningen, den såkalte kalven.

Trolig vil vi ende opp med en slags dobbelt kalv, der torsken passerer gjennom et ekstra kammer før den går inn i selve teina. To innganger – en større ytterst og en mindre innenfor – gjør det betraktelig vanskeligere for den å unnslippe, mener Furevik. Utviklingen av dette systemet er allerede i gang.

Dag Furevik FTFI og Audun Nybakk, Fiskerisjefen i Sogn og Fjordane, med to glimrende eksemplarer av teinefanget Torsk.

Selektivt

Det er som nevnt en rekke fordeler med teinefiske. Det er også en meget selektivt redskap – og ikke minst – det dreier seg om levende fisk som kan leveres til bedre pris når markedet ønsker det. Fisken holder seg levende i teina i mange dager. Derfor er man ikke så avhengig av å hale den innenfor et bestemt tidspunkt – slik tilfellet er med garn og line. Det byr således ikke på problemer å la teina stå flere døgn i sjøen dersom dette skulle være

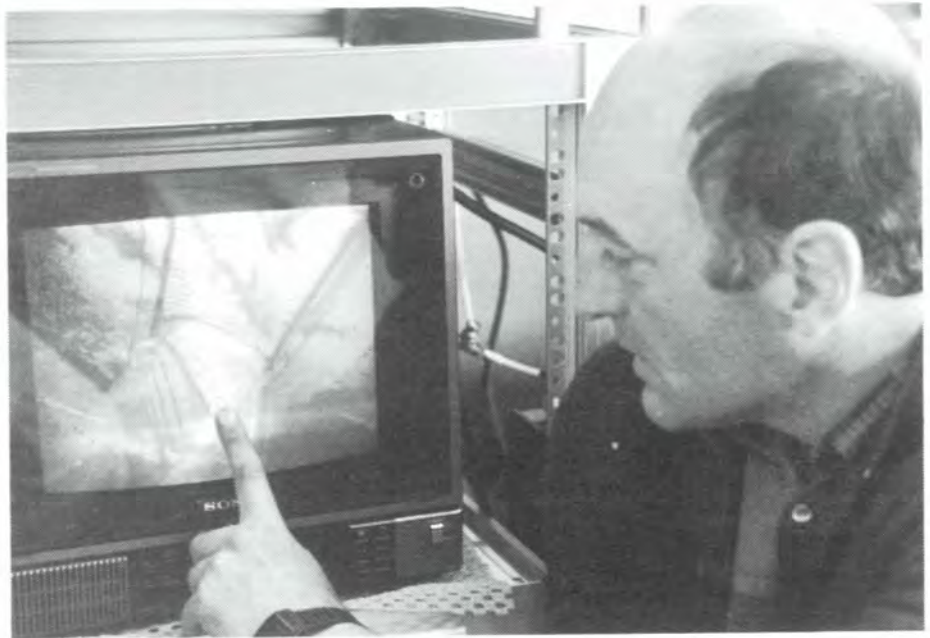
Adferdsstudier viser at torsken er spesielt aktiv i forsøkende på å slippe ut av teina.

nødvendig på grunn av uvær etc. Den er dessuten svært billig i drift og holder i årevis. En annen side ved teinefiske er at en med denne redskapen kan skaffe seg fisk til innsett i torskeoppdrett. I dag er dette den viktigste måten å skaffe seg oppdrettsfisk på.

Redusert agneffekt

Aagnet er spesielt viktig i teinefiske. I fiske etter brosme og lange bruker man vanligvis makrell som agn. Etter torsk bruker man ofte krabbe, selv om det desidert best agnet her er akkar. Problemet er at agneffekten reduseres med opptil 60–70 prosent bare etter et par timer i sjøen. Dette på grunn av at lukten forsvinner.

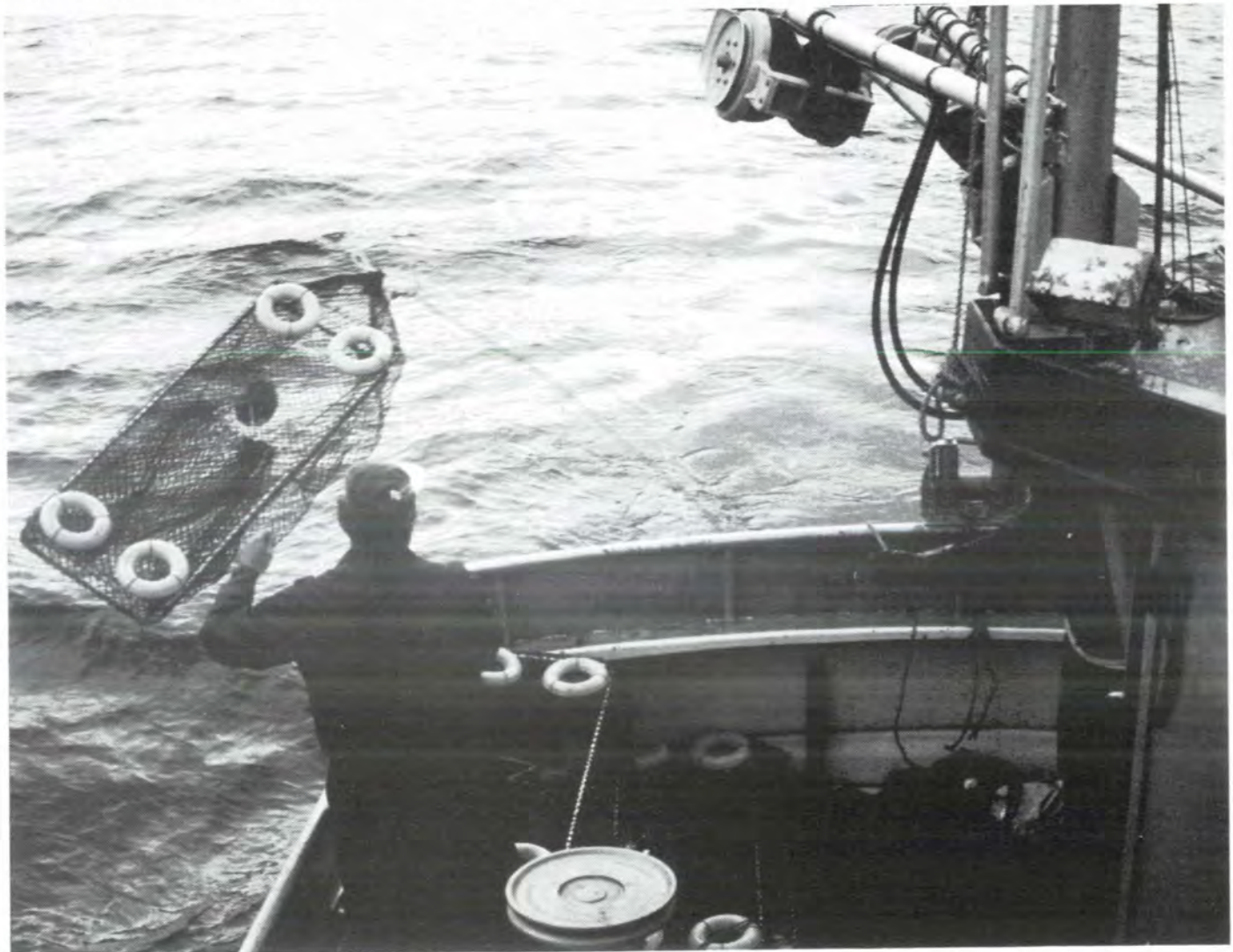
Flere sjarkfiskere på Vestlandet og i Nord-Norge bruker i dag teiner i deler av driften.

– Vi samarbeider med Fiskeridirektoratets Ernæringsinstitutt om å utvikle et kunstig agn. Noe som vil være til stor nytte i teinefiske, forteller Furevik. – Parallelt med dette fortsetter vi utviklingen av fisketeina. Et prosjekt som vil bli priori-

tert også etter innlemmelsen i Havforskningsinstituttet, sier Dag Furevik.

FG Per-Marius Larsen

Fiskehandler med kunstneriske ambisjoner

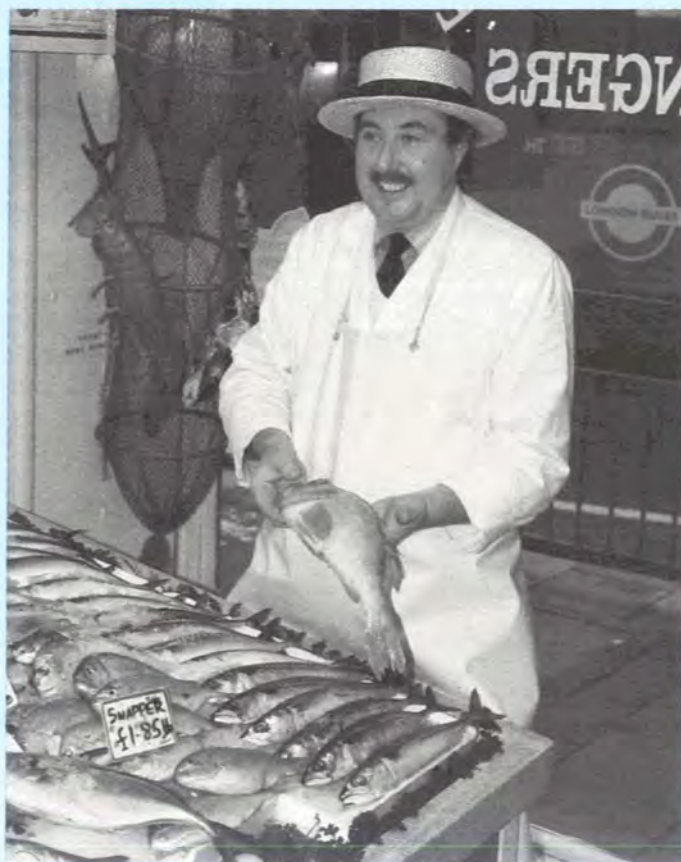
Tekst og foto: Bjørn Aasen

Alligator! Middagsgjestene mine så forskrekket på meg da de fikk vite hva de hadde spist. Alle hadde skrytt av fløtesausen, men det hvitaktige, tørre, seige og salte kjøttet, som lignet på svin i konsistensen, hadde ikke vært noe kulinarisk høydepunkt, snarere tvert imot. Nysgjerrigheten var stor på hvor dette udyret kom fra. Svaret var en fiskehandler langt borte, i Londons Crouch End.

President Truman. Du må gjerne kalle meg det, smiler John Truman, medeier av Walter Purkis & Sons. En gang for 30 år siden skulle han bli kunstner, men så ble hans far syk og trengte hjelp i forretningen, og dermed ble «presidenten» fiskehandler, som sin far og bestefar og som to av sine brødre. Oldefaren var trålskipper i Scarborough i Yorkshire, det gamle vikingedistriktet på nordøstkysten av England. Navnet York kommer som kjent av det skandinaviske Jorvik. Kanskje er det et fjernt slektskap med mang en fisker og fiskehandler hjemme på svaberget. Oldefaren flyttet til Barking ved Themsen i Londons East-End, den gang en betydelig fiskehavn. Med datidens transport var det viktig å være nær markedet i Billingsgate. Sønnen dro rundt med håndkjerre og solgte. Slik begynte dynastiet Truman.

Norway haddock

Det meste av fisken får Truman fra Billingsgate. Der finner han det beste og største utvalget av fersk fisk, men noe kommer også direkte fra fiskemottak. Før i tiden ble det meste brakt til London med tog, men i disse dager går alt med trai-

Truman med norsk uer.

ler. Fra Billingsgate kjøper han fisk så langt borte fra som Thailand, New Zealand og Alaska. Mye kommer også fra Island, Sverige og ikke minst Norge. Idag er det ueren som er norsk, redfish eller Norway haddock, som de kaller den her. Ellers har han ofte reker fra Norge, i tillegg til hyse, laks og torsk. Mye silda har óg blitt solgt over John Trumans disk. Før var de alltid store og feite, kom i digre 25 kilos kasse. Dagens pris; 22 kroner kiloen. Silda vil han helst ha servert stekt. Óg, et godt tips, rullet i havregryn, salt og pepper – med potetstappe til. Prøv. Det setter en ekstra spiss på det hele.

En annen rett Truman kunne anbefale var Kedgeree. Den er en engelsk variajon ever et Indisk tema, Kadgar, og gjør et virkelig festmåltid ut av hysa. Hvalkjøtt har John Truman aldri hatt. Han

liker ikke tanken på å selge det, men hai går det mye av.

– Hva med alligator? Det er ikke noe å se av det her i dag.

– Nei, vi måtte nesten gi det bort til slutt, ler han, umulig å få solgt. Det ble vel for fremmedartet for de fleste. Jeg tror noen kjøpte for å overraske spisegjester, men det ble en engangsforeteelse. Ingen så ut til å like det noe særlig.

– Kunstner ble jeg aldri, smiler John Truman, men det er et godt liv. Jeg liker å selge fisk, som jeg gjorde da jeg var med far min som guttunge.

– Så fint varene er utstilt, kommenterer en eldre dame som kommer inn og studerer en diger havål dandert mellom kamskjell og småfisk. Det er kanskje ikke så merkelig, det står jo en kunstnersjel bak disken.

Sikkerhet for fiskefartøy:

– Internasjonalt regelverk for sikkerhet i fiskeflåten lar vente på seg !

Tretten år etter at den første internasjonale konvensjon for sikkerhet i fiskeflåten ble vedtatt, er konvensjonen ennå ikke trådd i kraft. Årsaken er at de fleste store fiskerinasjonene ikke har godtatt konvensjonens krav. Nylig møttes seksti representanter fra en arbeidsgruppe nedsatt for International Maritime Organisation (IMO) for å diskutere forslag som kan bidra til at konvensjonen omsider kan få den nødvendige tilslutning.

Det var i 1977 at «The Torremolinos International Convention on Safety of Fishing Vessels» første gang så dagens lys. Konvensjonen ga retningslinjer for konstruksjon, bygging og utrustning av fiskefartøyer, og inneholdt en rekke bestemmelser om stabilitet, installasjoner, kommunikasjon- og navigasjonsinstrumenter ombord.

For at konvensjonen skal tre i kraft, kreves at minst 15 nasjoner med en fiskeflåte som representerer minst 50 % av den samlede verdensflåte av fiskefartøyer på 24 meter og over, har sluttet seg til. Så langt har i alt 18 nasjoner ratifisert avtalen, deriblant Norge. Problemet er at store fiskerinasjoner som Kina, Japan, Sovjet og USA fremdeles har problemer med å godta kravene.

– Et hovedproblem har vært å oppnå enighet om en nedre lengdegrense for hvilke fartøyer som skal omfattes av konvensjonen, sier Rolf Thunold i Fiskeridirektoratet. IMO innser i dag at de opprinnelige bestemmelsene i konvensjonen fra 1977 var for strenge, og ikke tok tilstrekkelig hensyn til de store forskjellene i flåtestruktur og fangstforhold i de ulike deler av verden.

– Betyr det at man i dag er skeptisk til om det i det hele tatt er mulig å komme fram til et felles regelverk som alle kan enes om ?

– Nei, dersom viljen er tilstede er det klart mulig å oppnå enighet. Men prosessen vil by på store utfordringer for enkelte nasjoner.

– Vil ikke de mange kompromissene som må inngås for å oppnå enighet redusere effektene av et internasjonalt regelverk for sikkerhet ?

– Jo, til en viss grad. Men personlig mener jeg det er viktig å finne et minste felles grunnlag å arbeide ut ifra. Dersom vi

Rolf Thunold arbeider med sikkerhetsspørsmål for fiskeflåten i Fiskeridirektoratet.

for eksempel kan enes om visse krav til styrke og stabilitet, vil det etterhvert bli mulig å utvide minstekravene til å omfatte også andre spørsmål som angår sikkerhet. Samtidig har arbeidet med konvensjonen bidratt til å øke bevisstheten rundt disse spørsmålene, både blant fiskere, konstruktører av fiskefartøyer, og myndighetene i store fiskerinasjoner.

– Norge ligger i dag på verdenstoppen når det gjelder sikkerhet til sjøs. Hva har Norge å tjene på en internasjonal konvensjon om sikkerhet for fiskefartøyer ?

– Sikkerheten for norske fiskefartøyer kan fortsatt bedres ! Vi skal heller ikke glemme at vi har en rekke utenlandske fartøyer som fisker i våre havområder. Vissheten om at disse fartøyene har en viss standard, innebærer også sikkerhet for oss. Konvensjonen vil for eksempel inneholde bestemmelser om radio- og redningsutstyr som skal forefinnes ombord,

noe som vil gi økt sikkerhet under en eventuell redningsaksjon.

Rolf Thunold forteller at Norge i alle år har vært en ledende nasjon i det arbeidet som IMO, med hovedkvarter i London, utfører for å bedre sikkerheten på verdenshavene. Norge var også pådriver da IMO i sin tid besluttet å opprette en egen underkomité for å utrede forslag til et internasjonalt regelverk for fiskefartøyer. Fra norsk side ledes dette arbeidet av Sjøfartsdirektoratet, mens Fiskeridirektoratets deltakelse i komitearbeidet skjer i egenskap av høringsinstans i sikkerhetsspørsmål.

Etter at arbeidet med konvensjonen har lagt nede de senere år er det nå håp om at nytt, revidert avtaleutkast skal kunne oppnå tilstrekkelig oppslutning, og tre i kraft fra høsten 1992/våren 1993.

Lån og løyve

Oppdrett

Overdragelse av konsesjon:

Tidligere eier	Ny eier	Konsesjonstype	Reg.nr.
Namsen Lakserogn og Settefisk A/S	Finnangerlaks A/S	laks og ørret	NT/n 10
Nordolmsvåg Edelfisk	Nordolmsvåg Edel-fisk A/S	laks og ørret	ST/h 19
Frigopan A/S	Bio A/S	laks og ørret	M/sa 1

Endring av eierstruktur for følgende oppdrettsanlegg:

Oppdretter	Reg.nr.
Sørsmølafisk A/S	M/sm 15
Astor A/S	ST/h18
Hestvika	
Kvangardsneslaks A/S	M/va 8
Lauvstad	
Misundfisk A/S	M/md 1
Midsund	
Bølaks A/S	N/bø 1
Eidet	
Frøya Lakseklekkeri og Fiskeoppdrett A/S	ST/f 24
Kverva	
Nordbotn Fiskeoppdrett A/S	Sl/h 5
Knarrlagsund	
A/S Smøla Fiskeindustri	M/sm 3
Sandøfisk A/S	ST/r 1
Bio A/S	M/sa 1
Eidsnes	

Trål

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ovennevnte konsesjonstype og hvilke fiskearter den omfatter.

Brukte fartøy

Reder	Fartøy/reg.nr.	Konsesjonstype
P/R Laukvikbuen	Laukvikbuen	Torsketrål
v/Hans og Johan Ballovarre	T-24-S	
Skjervøy		
Nordøytrål A/S	Nordøytrål	Torsketrål
Longva	M-59-H	
Båtsfjord Havfiske-selskap A/S	Syltefjord	Torsketrål
Båtsfjord	F-1-BD	
Jan Markussen	Slettvar	Nordsjøtrål
Flekkerøy	VA-7-K	

Midlertidig tillatelse til fiske etter flatfiskarter

Reder	Fartøy/reg.nr.	Konsesjonstype
A/S Kvitsjøen K/S	Kvitsjøen	Trål
v/Oddvar Majala	F-600-M	
Havøysund		

Regulering av trålfiske etter torsk og hyse

Fiskeridepartementet har fastsatt forskrifter for regulering av trålfisket etter torsk og hyse nord for Stad i 1991. Gruppekvoten for trålerne er satt til 25 prosent av totalkvoten for torsk. Dette innebærer 32.125 tonn torsk til fordeling på fartøyene. Trålerne får fiske 3.625 tonn hyse.

Ferskfisktrålere over 250 BRT og rundfrysetrålere, saltfisktrålere og fabrikkskip over 400 BRT kan fiske inn til 294 tonn torsk og 37 tonn hyse. Kvotene er angitt i rund vekt.

Fartøy mellom 60 og 250 BRT og mellom 21 og 34 meters lengde, kan fiske inn til 103 tonn torsk og 13 tonn hyse. Torske- og hyskvoten kan ikke overskrides selv om fartøyet fisker etter reker og andre fiskeslag enn torsk og hyse.

Fartøy med driftsalternativ blir tildelt full kvote av torsk i 1991.

Det avsettes et kvantum på 3.000 tonn for levering og tilvirkning ved landanlegg i næringssvake distrikter. Fordelingen skjer av Fiskeridirektøren ut på høsten 1991.

Det blir innført påsestopp i fisket etter torsk og hyse også for trålerne i tidsrommet 23. mars til 2. april 1991.

Reguleringen av torskefisket for fartøy under 9 meter

Regjeringen fastsatte i Statsråd 16. november 1990 deltakelsesvilkårene i fisket etter torsk med konvensjonelle redskaper i 1991. Ett av kriteriene for deltakelse i fartøykvoteordningen er at fartøyet må være registrert i merkeregisteret og være over 9 m lengste lengde. Departementet vil presisere at kvoten for fartøy over og under 9 m er avklart, men vil bli drøftet i reguleringsrådet 10. og 11. desember 1990. Kvoten vil deretter bli fastsatt av departementet, jfr. departementets pressemelding av 16. november 1990.

Departementet vil imidlertid gjøre det klart at alle fartøy innført i merkeregisteret før 16. november 1990 vil kunne delta i torskefisket neste år. Det har videre vært departementets forutsetning at fartøy under 9 m som var tildelt fartøykvote i 1990 ikke skulle komme dårligere ut under maksimalkvoteordningen for 1991.

Noe bedre lønnsomhet for helårsdrevne fiskefartøy i størrelsen 8.0-12.9 meter lengste lengde:

Småbåtflåten på Skagerrakkysten hadde i gjennomsnitt 20.000 kr mer i inntekt i 1989 enn året før.

Best i Finnmark, Troms og på Skagerrakkysten

- Lønnsevnen pr. årsverk gikk opp fra kr. 19 400 i 1988 til kr. 36 700 i 1989.
- Arbeidsgodtgjørelsen pr. årsverk gikk i samme tidsrom opp fra kr. 57 900 til kr. 72 900.
- Gjennomsnittlig garantiutbetaling pr. årsverk gikk opp fra kr. 22 500 til kr. 23 300.
- Høyest lønnssevne pr. årsverk for fartøy fra Troms, Skagerrakkysten og Finnmark.
- Lavest lønnssevne pr. årsverk for fartøy fra Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland.

Gjennomsnittlig lønnssevne pr. årsverk gikk opp fra kr. 19 400 i 1988 til kr. 36 700 i 1989. Arbeidsgodtgjørelsen pr. årsverk gikk i samme tidsrom opp fra kr. 57 900 til kr. 72 900.

I disse tallene inngår ikke garantiutbetalinger, som i gjennomsnitt pr. årsverk gikk opp fra kr. 22 500 i 1988 til kr. 23 300 i 1989.

Tallmaterialet i lønnsomhetsundersøkelsen tyder på at fangststoppen, som ble innført i april 1989, ikke fikk store konsekvenser for utvalget i lønnsomhetsundersøkelsen. Det er allikevel grunn til å tro at en del fartøy i massen har gått over fra drift på helårsbasis til ikke-helårsdrift. Tallmaterialet fra lønnsomhetsundersøkelsen viser også en markert nedgang i

gjennomsnittlig driftstid for de helårsdrevne fartøyene. Strengt krav til bifangst førte nok også til en viss omlegging fra bruk av garn til bruk av line og juksa.

Høyest lønnssevne pr. årsverk hadde fartøy fra Troms, Skagerrakkysten og Finnmark fylke. Hovedårsaken til denne positive utviklingen er en forbedring på inntektssiden fra 1988 til 1989.

Lavest lønnssevne pr. årsverk hadde fartøy fra vestlandfylkene Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland. Fartøy fra Rogaland hadde også en nedgang i lønnssevnen fra 1988 til 1989, mens fartøy fra de to andre fylkene opplevde en moderat bedring i lønnsomheten.

Dette går fram av lønnsomhetsundersøkelsen som Budsjettnemnda for fiske-

næringen har foretatt for helårsdrevne fartøy i størrelsen 8.0-12.9 meter lengste lengde 1989. Konsulent Geir Johnsen har vært daglig leder av undersøkelsen, mens førstekonsulent Anders Østreim har utarbeidet denne meldingen.

Lønnsomhetsundersøkelsen bygger på opplysninger fra 478 innsendte regnskap.

Resultater på landsbasis

Som tidligere nevnt gikk gjennomsnittlig lønnssevne pr. årsverk opp fra kr. 19 400 i 1988 til kr. 36 700 i 1989. Som tabell 1 viser, var dette hovedsakelig et resultat av at inntektene gikk opp med omlag 21 pst. i dette tidsrommet.

Lønnsevne pr. årsverk steg betydelig for småbåtflåten i Møre og Romsdal.

Også totale kostnader gikk opp, men ikke så mye som inntektene (omlag 11 pst). Driftskostnadene økte med omlag 15 pst. mens kapitalkostnadene økte med omlag 11 pst.

Av driftskostnadene var det spesielt utgiftene til drivstoff og vedlikehold som gikk opp. Tallmaterialet viser ellers at blant kapitalkostnadene var det beregnede avskrivningskostnadene og beregnet rente på egenkapital som økte mest.

Arbeidsgodtgjørelsen pr. årsverk gikk opp fra kr. 57 900 i 1988 til kr. 72 900 i 1989. Det vil si en økning på omlag 26 pst. Lønnsevnen pr. årsverk gikk i samme tidsrom opp med omlag 90 pst.

En vil avslutningsvis nevne at 1988 var et svært dårlig år for kystflåten. 1989-resultatet må også, på tross av bedringen fra 1988, karakteriseres som relativt dårlig.

Forskjell etter fartøystørrelse

Av tabell 1 ser en at lønnevne og arbeidsgodtgjørelse pr. årsverk i gjennomsnitt gikk opp for fartøy i alle størrelsesgrupper. Lønnsevnen for fartøy under 10 m l.l. var, på samme måte som i 1988, svært lav. For fartøyene mellom 8.0–8.9 m l.l. var garantiutbetaling pr. års-

verk faktisk omlag dobbel så høy som lønnevnen pr. årsverk.

Økningen i lønnevnen pr. årsverk var størst for fartøy over 11 meter lengste lengde i denne undersøkelsen.

Som i de fleste år Budsjettnemnda har drevet lønnsomhetsundersøkelser for helårsdrevne fartøy i denne størrelsen, økte lønnevnen pr. årsverk også i 1989 med økende størrelse på fartøyet.

Geografiske- og driftsmessige forskjeller

Som nevnt tidligere hadde fartøy fra alle fylker, unntatt Rogaland, en forbedring av lønnsomheten fra 1988 til 1989. Spesielt positiv var utviklingen for fartøy fra Troms. Fartøyene fra dette fylket hadde en lønnevne pr. årsverk i 1988 som lå klart under landsgjennomsnittet. I 1989-undersøkelsen

Tabell 1.

Sammendrag driftsresultater for helårsdrevne fiskerfartøy 8.0–12.9 meter 1988–1989. Veid gjennomsnitt pr. fartøy.

Fartøygruppe	Antall fiskedager		Antall årsverk		Total brutto inntekt, kr.		Totale kostn. kr.		Lønnsevne pr. årsverk kr.		Arb. godtgj. pr. årsverk kr.		Antall regnskap	
	1988	1989	1988	1989	1988	1989	1988	1989	1988	1989	1988	1989	1988	1989
Alle fartøy	187.2	176.5	1.5	1.5	174 333	219 761	145 112	163 593	19 421	36 737	57 909	72 922	441	478
<i>Fartøy i størrelsen:</i>														
8.0 – 8.9 m l.l.	194.7	180.5	1.2	1.1	94 601	113 281	82 478	95 149	10 199	16 087	43 816	55 100	133	134
9.0 – 9.9 m l.l.	181.1	174.6	1.3	1.3	143 322	177 215	123 151	136 816	15 078	30 229	55 986	70 040	156	154
10.0 – 10.9 m l.l.	186.1	173.4	1.8	1.7	211 410	254 027	174 027	189 807	21 068	38 215	58 964	76 799	111	128
11.0 – 12.9 m l.l.	186.5	174.5	2.2	2.5	343 282	520 487	262 809	326 292	37 121	79 017	71 020	99 321	41	62
<i>Fartøy fra:</i>														
Finnmark	189.9	166.1	1.9	1.8	273 347	305 543	220 706	211 260	27 176	52 507	66 162	88 886	37	43
Troms	180.2	163.0	1.5	1.4	183 156	297 075	161 119	209 321	15 378	58 283	63 638	97 479	57	53
Nordland	185.9	170.3	1.5	1.6	168 980	218 231	139 944	167 063	18 755	32 753	55 975	71 072	140	139
Trøndelag	191.6	172.9	1.4	1.4	130 533	196 257	107 117	142 534	16 759	37 289	47 543	68 098	64	59
Møre og Romsdal	186.0	187.2	1.3	1.4	128 956	206 503	113 415	148 121	11 849	40 700	48 754	71 542	50	62
Sogn og Fjordane	189.4	172.4	1.3	1.4	115 262	171 752	98 004	132 600	13 433	28 107	45 337	59 114	17	23
Hordaland	199.0	207.2	1.5	1.6	111 038	155 328	108 355	134 136	1 743	13 443	36 280	52 118	22	33
Rogaland	183.4	186.4	1.2	1.3	118 411	139 625	75 360	102 154	35 254	28 692	53 413	56 514	16	16
Sørlandet/Østlandet	188.8	192.4	1.4	1.4	188 765	218 008	131 653	143 014	41 704	54 641	70 935	80 506	38	50
Alle fartøy i «torsfiskeriene» ¹	186.9	176.3	1.5	1.5	175 385	218 467	146 196	159 965	19 335	39 217	58 010	74 200	431	466
Alle fartøy i «fiskeriene» ²	195.4	181.0	1.3	2.3	138 518	245 200	108 201	234 933	22 729	4 545	54 004	56 399	10	12

¹ Fiske etter torskartet fisk, rekefiske, krabbe, hummer og ålefiske samt laks, pigghå og flattisk.

² Fiske etter sild, makrell og brisling.

sen lå lønnsomheten for fartøy fra dette fylket helt på topp.

Fartøy fra dette fylket driver stort sett fiske etter torskartet fisk med garn, juksa eller snurrevad (fartøygruppe 002) eller med line (fartøygruppe 004). Av tabell 2 ser en at begge disse gruppene etter driftskombinasjon opplevde en sterk økning i inntektene fra 1988 til 1989. Dette, sammen med en reduksjon i bemanningen og en moderat økning i kostnadene, førte til økt lønnsomhet for fartøy fra dette fylket.

Som i 1987 og i 1988 oppnådde fartøy hjemmehørende på Skagerrakkysten en relativ høy lønnsomhet også i 1989. Tallmaterialet viser at en relativt stor andel av fartøyene fra denne regionen drev re-

kefiskerier i 1989 (fartøygruppe 010). Resten av fartøyene drev stort sett fiske etter torskartet fisk (fartøygruppe 009). Resten av fartøyene drev stort sett fiske etter torskartet fisk (fartøygruppe 009). Det er grunn til å tro at fartøy fra denne regionen er med på å heve resultatet for disse fartøygruppene etter driftsform.

Fartøy fra Finnmark opplevde også en sterk bedring i lønnsomheten fra 1988 til 1989. Dette var et resultat av at inntektene økte og kostnadene gikk ned. Både vedlikeholdskostnader, agnkostnader, betalte gjeldsrenter og utgifter til leid arbeidshjelp gikk ned for fartøy fra dette fylket.

Etter fartøy fra Troms, Skagerrakkysten og Finnmark kommer fartøy fra Trøndelag

Også i Finnmark bedret lønnsvevnen seg betydelig i 1989. Framtiden ser nok lysere ut nå!

med en lønnsvevne pr. årsverk på kr. 40 700. Spesielt fartøy som drev fiske etter torskartet fiske i dette fylket (fartøygruppe 007) viste en markert forbedring av lønnsomheten. Denne positive utviklingen var først og fremst forårsaket av en større økning i inntektene enn i kostnadene. På kostnadssiden var det vedlikeholds- og kapitalkostnadene som gikk mest opp.

Fartøy fra Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane og Hordaland opplevde også en markert forbedring av lønnsomheten. Resultatet for fartøy fra Hordaland var, på tross av denne positive utviklingen, klart under landsgjennomsnittet. En må også poengtere at 1988-resultatet for fartøy fra disse tre fylkene var svært dårlig, med en lønnsomhet som lå vesentlig under landsgjennomsnittet.

Hovedårsaken til denne relativt positive utviklingen var også her økte fangstinntekter. Kostnadene økte også, men ikke i samme grad som inntektene. På kostnadssiden var det særlig økningen i vedlikeholdskostnadene og kapitalkostnadene som slo ut for fartøy fra Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane. Fartøy fra Hordaland hadde faktisk en netto nedgang i kapitalkostnadene, men denne ble mer enn oppveid av økningen i vedlikeholdskostnadene.

Fartøy fra Rogaland hadde en lønnsvevne pr. årsverk litt under landsgjennomsnittet og var det eneste fylket hvor fartøyene i gjennomsnitt hadde en nedgang i lønnsomheten fra 1988 til 1989. Årsaken til nedgangen var en sterkere nominell økning i kostnadene enn i inntektene.

Usikkerhet

Ved bruk av tallene er det forskjellige forhold som tilsier varsomhet.

Usikkerheten knytter seg dels til de beregnede poster (avskrivninger mm.), dels til tolkningen av tallene sammenliknet med lønnsomhetsundersøkelsen for fartøy over 13 m. Disse forhold vil det bli gjort nærmere rede for i publikasjonen.

En vil allikevel nevne to forhold av mer generell karakter som en bør være oppmerksom på ved tolking av de beregnede størrelser og ved vurderingen av driftsresultatene:

Rogalandsfiskere med arbeidsplass på båter under 9 m var blant de som tjente minst i 1989.

Fartøy under 13 meter benyttes for det første i høyere grad enn større fiskefartøy også til annen virksomhet enn fiske, noe som berører kostnadssiden. For det andre er mange av båtene i undersøkelsen «enmannsbåter» i hele eller deler av året. Dette medfører at det kan være vanskelig å skille mellom kapital- og arbeidsinntekt.

Noen definisjoner

Resultatene presenteres i tabellene 1 og 2. Tabellene viser også tall for 1988. En mere detaljert gjengivelse av driftsresultatene for 1989 vil bli presentert i egen publikasjon. Der vil det bli gjort nærmere rede for beregningsprinsipper og definisjoner av fartøygrupperinger og begreper som er brukt i dette sammendraget. Her vil en bare kort forklare enkelte hovedbegrep.

Antall årsverk om bord gir uttrykk for den veide gjennomsnittlige bemanning på fartøy i løpet av året. Lengden av et årsverk faller sammen med driftstiden.

Helårsdrift er definert som minimum 30 ukers driftstid pr. år. Den skal normalt også innbefatte minst 120 dager på fiske og eieren skal ikke ha mottatt full alders-, uføre- eller fiskerpensjon i det året undersøkelsen omfatter. Dersom eieren er enefisker må han/hun dessuten kunne klassifiseres som ene- eller hovedyrkesfisker.

Lønnsevne er definert som sum inntekter minus kostnader inklusiv produktavgift, renter på egenkapital og beregnede avskrivninger. Kostnadene inkluderer derimot ikke arbeidsgodtgjørelse til mannskapet.

Lønnsevne pr. årsverk er fremkommet ved å dividere den totale lønnsevne til fartøyet med antall årsverk utført ombord.

Arbeidsgodtgjørelse er en størrelse som gir uttrykk for den totale arbeidsgodtgjørelse til mannskapet ombord på fartøyet. For fartøy under 13 m som har mer enn en mann ombord, er denne størrelsen i praksis den samme som total lottoutbetaling da ekstralotter og faste hyrer ikke forekommer i nevneverdig grad for såpass små fartøy som denne undersøkelsen omfatter. For enmannsfartøy, der det er vanskelig å skille mellom arbeidsgodtgjørelse og kapitalgodtgjørelse, har

Lønnsevnen viste en positiv utvikling for hele småbåtflåten i 1989.

en beregnet førstnevnte på grunnlag av Norges Fiskarlags oppgjørsregler for fartøy med to manns besetning som driver samme type fiske og er av samme størrelse som enmannsfartøyet. Arbeidsgodtgjørelsen pr. årsverk gir uttrykk for en samlet arbeidsgodtgjørelse i gjennomsnitt for de av mannskapet som står ombord i fartøyet hele driftstiden.

Tabell 2.

Driftsresultater for helårsdrevne fisketartøy 8.0-12.9 meter 1988-1989. Gruppert etter driftsform. Gjennomsnitt pr. fartøy.

Fartøygruppe	Antall fiskedager		Antall årsverk		Total brutto inntekt, kr.		Totale kostn. kr.		Lønnsevne pr. årsverk kr.		Arb. godtgj. pr. årsverk. kr.		Antall regnskap	
	1988	1989	1988	1989	1988	1989	1988	1989	1988	1989	1988	1989	1988	1989
001 Torskarted fisk Finnmark	192.2	172.0	1.6	1.8	157 100	254 360	128 719	189 923	17 428	36 577	48 508	76 831	25	30
002 Torskarted fisk Troms	180.4	164.5	1.5	1.4	175 823	225 994	156 468	167 705	13 240	40 308	58 767	77 604	50	41
003 Torskarted fisk Nordland	191.0	174.4	1.6	1.5	169 143	190 339	142 708	154 486	17 054	24 100	55 994	65 036	111	105
004 Linefiske, Finnmark og Troms	181.1	158.8	2.2	1.6	422 424	384 363	341 445	243 533	37 436	89 056	90 111	124 069	16	22
005 Linefiske Nordland	159.4	156.7	1.5	1.8	153 617	293 646	122 322	189 283	20 354	58 848	55 053	85 551	25	32
006 Rekestrål Nord-Norge og Trøndelag	184.5	171.3	1.5	1.6	221 571	367 748	155 946	291 740	44 529	47 654	73 042	108 655	6	8
007 Torskarted fisk Trøndelag	203.0	170.0	1.3	1.4	132 234	201 616	108 111	143 891	18 645	40 399	50 020	70 386	32	46
008 Laksefiske Trøndelag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
009 Torskarted fisk i Sør-Norge	191.5	192.7	1.3	1.4	127 567	180 971	108 046	129 431	14 573	37 146	48 559	65 684	126	155
010 Rekestrål Sør-Norge	174.1	178.3	1.5	1.3	231 686	239 980	176 662	184 294	35 830	41 885	75 127	87 421	14	20
011 Makrellfiske. Hele landet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
012 Sild- og brislingfiske. Hele landet	205.5	190.2	1.3	2.9	142 965	319 763	110 034	247 539	25 283	25 293	56 853	56 443	8	9

Fiskeauksjon i Bergen!

- Bergen får fiskeauksjon i januar 1991.
- Utenlandske båter kan få levere fangst i Bergen.
- Auksjoner ute i Europa har vist interesse.
- Bergen kan få A-status som fiskerihavn.

Det er Tore Linde i Ocean Products A/S som sier dette til Fiskets Gang.

Auksjonshallen skal leies av Bergen Fiskeindustri A/S på Bontelabo. I første omgang er det snakk om lokaler på ca 600-700 m².

- Vi begynte planleggingen i mars 1989, i sammenheng med utviklingen av Bergen Fiskeindustri A/S. Anlegget har alle de fasiliteter et moderne senter for fisk og fiskerelaterte produkter trenger. Der er også kaianlegg, jernbane og gode veiforbindelser i tilknytning til området, sier Linde.

- Det vi følte manglet var en fiskeauksjon, et marked hvor fiskerne kan komme med fisken og tilby varen sortert etter kvalitet. Vi reiste derfor til Danmark, Tyskland og Holland og så på auksjonene der, og har brukt dem som modell, sier Linde.

Auksjonen baserer seg på å motta fisk i fra Hordaland og Sogn og Fjordane. Fiskerene kan levere fisken direkte ved kai på anlegget. For kystfiskerene som har mindre kvantum å levere skal det opprettes enkelte samlestasjoner langs kysten.

Oppdrettsnæringen vil også være aktuell leverandør, samt de større båtene som leverer sild og makrell.

Kvalitet og pris

- Kvalitet og pris er stikkordene, sier Linde. All fisken skal leveres fersk, og vil bli sortert etter størrelse og kvalitet. Fisken vil bli lagt frem for salg etter faste kvalitetskriterier, foreksempel A, B og C kvalitet. På denne måten vil kvaliteten, tilbudet og etterspørselen regulere prisene. Jo høyere kvalitet, jo høyere pris.

- Driften av auksjonen vil være avhengig av om vi greier å oppnå gode priser. Gjør vi det, vil det fort bli kjent at i Bergen får en god pris for fisken. Det vil gjøre det attraktivt for fiskerne å levere hos oss, fastslår Linde.

Lekkasje

I dag er det slik at mange norske fiskere leverer fangsten direkte til auksjoner i Danmark. Bare i 1986 ble det levert for

23 millioner til Danmark fra Rogaland. Forholdet er det samme for Hordaland, og situasjonen har ikke endret seg til det bedre de siste årene. Denne omsetningen håper Linde å få tilbake til Norge.

- Det fiskerene må vurdere ved å levere fisk til Bergen er prisene de kan oppnå, hvor mye drivstoff og hvor mange arbeidsdager de sparer, samt hvor hurtig de kommer seg tilbake på feltet, sier Linde.

Utenlandske båter

- Vi har søkt Fiskeridepartementet om tilatelse for utenlandske båter å lande fisk i Bergen, sier Linde. - Fiskeriminister Svein Munkejord gav oss positive signaler om at det kan opprettes en prøveordning slik at utenlandske båter kan få levere fangsten sin til auksjonen i Bergen.

I dag er det slik at en utenlandsk båt

Tore Linde i Ocean Products ser fram til å åpne fiskeauksjon på Bontelabo i Bergen.

kun kan komme til Bergen dersom den har maskinhaveri eller en not i propellen. De møtes da av et voldsomt byråkrati, med utfylling av en rekke skjema osv. Blir båten liggende i flere dager uten å få levert fisken, er det klart at det går ut over kvaliteten på fisken.

- Vi har tro på at flere utenlandske båter vil finne det lønnsomt å levere fisken til Bergen istedet for å gå helt til Tyskland eller Spania. Ikke minst på grunn av at de da kommer seg raskere tilbake til feltet.

- Når det gjelder kjøpere, har flere utenlandske auksjoner meldt sin interesse for å kjøpe fisk fra auksjonen her i Bergen. En auksjon i Danmark kan derfor skaffe seg råstoff fra oss, som vi bringer videre til Danmark.

Fiskerihavnstatus

Det er nå utarbeidet et forslag fra Kystverket som går på å klassifisere havneområder i forskjellige grupper. Dette forslaget skal til behandling i Fiskeridepartementet. I denne forbindelse regner en med at Bergen vil bli klassifisert som A havn. For å få status som A havn må havneområdet være tilrettelagt for levering av fangst, det må finnes servicebedrifter for fiskeflåten, fortøynings og liggeplasser, anlegg for foredling og produksjon og videre transport.

Drukne i fisk

- Fiskerisjefen i Sogn og Fjordane har sagt at han skal drukne oss i fisk. Han mener at Bergen er et naturlig handelssted for fisk, sett i fra Sogn og Fjordane. Han og flere med ham, etterlyser en helhetlig plan for Bergen som fiskeriby. Han ønsker at Bergen må slutte å være så «sidrumpet», men komme på banen å være litt mer aktiv så vi ikke havner i bakevjen, sier Linde.

- Bergen kommune og Havnevesenet har stilt seg positiv til auksjonsplanene våre, forteller Linde. Selv mener vi at auksjonen bare er en liten del av markedsføringen av Bergen som fiskeriby.

Auksjonskultur

Fiskeauksjoner er noe vi vanligvis forbinder med land som Frankrike og Spania. Norge har ingen kultur eller tradisjon med denne typen salg. Linde mener likevel at denne formen for handel vil slå igjennom i Norge.

- Vi var tidlig ute med våre planer, sier Linde. - Men både i Egersund og på Møre lenkes det i samme baner som hos oss. Samler en fisken i auksjonshaller, betyr det at det blir flere aktører i markedet. I tillegg til grossistene kan hotellkjeder, restauranter, ja, nesten hvem som helst kjøpe fisken de trenger på Bergen fiskeauksjon!

- Her på Bontelabo håper vi å få til et attraktivt miljø både for aktørene i markedet, den vanlige bergenser og turistene. Vi har fått en koselig kantine som er åpen for alle og fiskerimuseet åpner sitt utstillingslokale i nær fremtid, slutter Linde.

FG Tone Helle

Lån og løyve

Oppdrettskonsesjoner

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ovennevnte løyve, lokalisering av anlegg, størrelsen på produksjonsvolum samt registreringsnummer.

Klekking av rogn og produksjon av settefisk og røye i landbasert anlegg.

Oppdretter	Lokalisering	Prod.volum	Reg.nr.
Fjellrøye A/S v/Knut Kastnese Hattfjelldal	Hattfjelldal kommune	200 m ³	N/HD-02

Midlertidig tillatelse for oppdrett av skjell gjeldende til 24.09.92.

Johnny Larsen Husvika	Alstadhaug kommune	4 da	N/AH-310
Vistenfjorden Skjell- oppdrett Da Visthus	Vevelstad kommune	4 da	N/VS-309
Båtvika Skjell v/Nils Kopreitan Forvik	Vevelstad kommune	4 da	N/VS-306

Forlengelse av midlertidig tillatelse for oppdrett av skjell gjeldende til 25.09.92.

Hansen Aquakultur v/Oddmund Hansen Forvik	Vevelstad kommune	4 da	N/VS-307

Oppdrett

Overdragelse av konsesjon

Tidligere eier	Ny eier	Konsesjonstype	Reg.nr.
Scan Aal A/S	Aqua Marine v/Svend Schakenda	Ål	M/S-06
Rolf og Ottar Vartdal	Vartdal Fiskeopp- drett A/S	Klekking av rogn og prod. av settefisk	M/VD-07
Saugbrugstøringen	Skoningsfoss Settefiskanlegg	Klekking av rogn og prod. av settefisk	Ø/HD-02
Haukvik Smoltanlegg	Haukvik Kraft- smolt A/S	Klekking av rogn og prod. av settefisk	ST-HE-07

Endring av eierstruktur for følgende oppdrettsanlegg:

KS Dalsfjord Fiskeoppdrett A/S Lauvstad	M/VA-07

Hvorfor dør smolten?

Hva er årsakene til årets unormalt høye smoltdødelighet? spurte arrangørene av Fiskeoppdretternes Fagdager i Trondheim, og inviterte en rekke foredragsholdere til å besvare spørsmålet. Men svarene som ble gitt var ikke entydige. Virussykdommer og smoltifiseringsproblemer ble lansert som to mulige årsaksforklaringer på et problem som næringen opplever som stadig økende.

Distriktsveterinær Hans Olav Djupvik tok utgangspunkt i registreringer fra sitt distrikt i Fusa/Kvam-regionen. Disse viste at smoltdødelighet og avmagring de første 3-4 måneder etter sjøsett er blitt et økende problem siden tidlig på 80-tallet.

Djupvik beskrev de registrerte symptomene ved dødelighet som skader i pankreasvev (pankreas = bukspyttkjertelen), og/eller skader på gjellevev. Anemi og endringer i blodceller/blodbilde var vanlig i akutte og kroniske faser.

Fra 1987 hadde Djupvik funnet slike symptomer fra alle matfiskanlegg i regionen, og i grupper fra alle smoltleverandører i regionen. Størrelsen på problemet varierte derimot fra lokalitet til lokalitet, og fra leveranse til leveranse.

Virus

Hans Olav Djupvik lanserte smittsomme virussykdommer som en sannsynlig årsak til symptomkomplekset han hadde beskrevet. Han trakk spesielt frem de ukjente virussykdommer, og konsekvensene av manglende diagnostisering.

– Uten at vi kjenner sykdommen har vi heller ingen mulighet til å sette inn mottiltak, sa Djupvik.

Djupvik etterlyste generelle restriksjoner på omsetning av biologisk materiale for å forhindre ytterligere spredning av sykdommer. Han tok til orde for å etablere såkalte epidemiologiske soner over hele landet, dvs. geografisk adskilte soner uten kontaktpunkter for omsetning av rogn, yngel og smolt, eller transport av brønnbåter, utstyr og personell.

Smoltifisering

Erlend Waatevik fra forproducenten T. Skretting A/S anså på sin side manglende smoltifisering/osmoreguleringsproblem som den vesentligste årsak til dødelighet og lav tilvekst hos sjøsett smolt.

Bruk av sjøvann i settefiskanleggene, og høyere vanntemperaturer sommer og vinter, er to forhold som den senere tid har bidratt til å øke disse problemene, mente Waatevik. Han trakk frem smoltifiseringen som en av de viktigste biologiske flaskehalsene i den videre utvikling av næringen.

– Dårlig osmoregulering gjør fisken svak og utsatt for sykdomsangrep. Dette gjør at en ved dødelighet lett kan stille sykdomsdiagnose uten å tenke på den primære årsak til sykdomsangrepet – manglende smoltifisering, sa Waatevik blant annet.

Føret og føringen spiller en sekundær rolle i smoltifiseringsprosessen i forhold til ytre miljøfaktorer som lys, temperatur og vannkvalitet. Føring av settefisken frem til smoltifisering, samt den første tiden i sjøen, har to hovedformål, sa Waatevik.

– Det er å oppnå en best mulig helsestatus på fisken før smoltifisering og sjøsetting kan foretas. Videre å påvirke

smoltifiseringsforholdene for å synkronisere, og/eller påvirke prosessen. Riktig føring vil samtidig sette fisken i stand til å lette det osmotiske presset og stresset som sjøutsetting medfører.

Waatevik avsluttet sitt innlegg med å minne om de store summer som går tapt for norsk oppdrettsnæring hvert år som følge av at laksens vekstpotensiale første sommeren etter smoltutsettet ikke utnyttes. Han pekte på den nødvendige integrering som i dag finner sted mellom settefiskprodusenter og matfiskanlegg, og som vil bidra til økt sikkerhet når det gjelder å få ut smoltifisert fisk til rett tid.

Waatevik kom med følgende hjertesukk før han forlot talerstolen.

– Det produseres i dag mye kvalitets-smolt. Problemet er at den ikke kommer ut i anleggene før prisen er blitt lav nok og kvaliteten dårlig nok. Forstå det den som vil!

Fg Dag Paulsen

SFT varsler strenge rammebetingelser for oppdrettsnæringen

Tiden da oppdrettsnæringen kunne feie avfallsproblemene under teppet er ubønnhørlig slutt. Statens Forurensningstilsyn (SFT) har nå utarbeidet forslag til retningslinjer for håndtering av død fisk og slakteavfall fra fiskeoppdrettsanlegg og -slakterier. Og SFT varsler ris bak spillet overfor næringsutøvere som prøver å

Siktemålet er at alt avfall heretter skal anvendes som fôrstoff. Avfall som ikke oppfyller kvalitetskravene til slik utnyttelse, skal anvendes som jordforbedringsmiddel.

De nye bestemmelsene vil stille strenge krav til behandlingen av avfallet ved det enkelte oppdrettsanlegg og -slakteri. Hvert anlegg skal i nær framtid disponere utstyr for oppmaling, konservering (ensling) og lagring av fiskeavfall ved normal drift. I tillegg vil hvert anlegg pålegges å ha tilstrekkelig beredskap i tillegg med stor dødelighet.

Mengden fiskeavfall har økt proporsjonalt med veksten i fiskeoppdrettsnæringen, og er for 1989 anslått til omlag 30.000 tonn. Hva som skjer med avfallet varierer sterkt fra fylke til fylke. Best ut kommer Hordaland, som har utviklet et gjenvinningssystem som tar hånd om opp til 70 prosent av avfallet fra oppdrettsnæringen i fylket. Men situasjonen i Hordaland er lite representativ for situasjonen i landet forøvrig, kunne Harold Løffler fra SFT fortelle de mange deltakere under Fiskeoppdrettes Fagdager i Trondheim nylig. Tallene er usikre, men SFT's beregninger viser at gjenvinningssystemet landet sett under ett i dag ligger på knappe 30 prosent.

Måsetningen er at denne andelen skal økes til 90 prosent innen 1992. Det betyr slutten for de metoder som til nå har vært benyttet for å bli kvitt problemavfallet i næringen; nedgraving og deponering på offentlige eller private fyllinger, eller rett og slett dumping til sjøs.

Sentanten direkte over til oppdretterne i salen og deres organisasjoner. Med henvisning til prinsippet om at avfallsprodusenten selv er ansvarlig for sitt avfall, anmodet han fiskeoppdrettemes egne organisasjoner – NFF og FOS – om straks å starte arbeidet med å besvare disse spørsmålene i form av praktiske tiltak.

— I motsatt fall vil de enkelte fiskeoppdrettere og -slakterier raskt komme i en vanskelig situasjon, advarte Harold Løffler fra SFT.

— Produksjonsstans er en mulig reaksjonsmåte som vil kunne ramme både oppdrettere og slakterier dersom de nye kravene ikke oppfylles. Andre reaksjonsmåter vil være ilegelse av forurensningsgebyr, og avvisning av søknader om produksjonsutvidelser, sa han.

59 Dag Paulsen

Opprydding på Storegga:

Driftsformen gir redskapstap

Fiskeredskap som blir stående igjen på bunnen av en eller annen grunn, representerer et stort problem. Redskapet står og fisker og fører til et uregistrert uttak av bestandene. Dessuten kan slike redskap føre til nye brukstap. Og sist, men ikke minst, kan de føre til endring av fiskens atferd.

I høst har det vært foretatt opprydding på Storegga. Resultatet etter 11 dagers tokt var rundt 260 garn og 11.000 favner med linebruk. Dessuten ble det tatt opp en del iletau, garndregger og noen trålsveiper.

I hovedsak var det deler av garnlenker som ble tatt opp. Flere var fullt fiskbare og i enkelte ble det registrert etter forholdene mye fisk.

Garna slitt av

Grunnen til at det bare var deler av garna som kom opp, er at bruddstyrken på garnlenkene ikke står i forhold til kreftene som fartøyet og sokneutstyret representerer. En håper nå at de gjennstående garna klumper seg sammen og ikke er like fiskbare som de var før berøringen med sokna.

Store deler av den garmengda som ble tatt opp så ut til å ha stått lenge i sjøen. Det var mye groe på deler av redskapet, spesielt på garnringene. Dessuten ble det registrert mye koral i garna. Dette gir også grunnlag for å regne med at dårlige bunnforhold med mye koral har ført til en del av garntapene.

Mest fisk på dypt vann

Det sto mest fisk i garn som ble tatt opp fra dypt vann. Dette regner fagfolk med har sammenheng med bunn sedimentene og bunnens beskaffethet. På grunt vann var det mye koral i garna, mens en fra dypt vann tok opp garn med bløt leire.

Fagkonsulent Robert Misund skriver i sin rapport fra toktet med hekktråleren «Roaldnes» at en fant alt fra levende fisk

til beingrinder i garna som ble tatt opp. Spørsmålet blir da hvor lang tid det tar før fisken blir oppspist når den står i garn på bunnen. Erfarne fiskere mener fisken vil være oppspist bare etter få døgn. Det er først og fremst bunndyr som botnslus og slimål som forsyner seg av fisken.

Linebruk hefter opp andre bruk

Linebruk som blir stående igjen fører ikke til samme neddreping av fiskeressurser som tapte garn. Likevel er det viktig å få fjernet dem fra havbunnen for å unngå at nye redskaper setter seg fast i dem.

Oppryddingsaksjonen som foregikk i området fra Sørmandsneset til Storneset og på dybder i eggakanten hvor en regnet med et sto tapte redskap, var finansiert av Fondet for fiskeleiing og forsøk. I sine kommentarer til resultatet sier Robert Misund at arbeidet hadde vært lettere dersom det hadde vært en organisert registrering av tap med posisjonsangivelser. Han mener dette vil være lett å gjennomføre i samarbeid med bruksvakten og kystvakten i dette området.

Driftsform gir tap

Årsaken til at forholdsvis mye garn blir stående igjen i dette området er sammensatt. En del skyldes selve driftsformen. Her fisker en ved å sette dregg eller ile i øvre del av eggakanten. Garna settes ned langs kanten og enden av lenka blir satt uten ile. I perioder med sterk strøm er det da, naturlig nok, stor fare for at garnbøyen blir dratt under. Fiskere opplyser at det kan ta flere dager før den kommer opp igjen. Faren for at bøyen ikke

Garna som ble dradd opp fra dypt vann inneholdt til dels mye fisk. Fagkonsulent Robert Misund mener slike ryddeaksjoner bør gjennomføres hvert år!

kommer opp igjen, men at lenken blir dradd nedover eggakanten er absolutt til stede.

En annen del av problemet er at enkelte fartøy trolig drifter med opp til 30 garnlenker. Regleverket tilsier 10 garn pr. fartøy. Dersom det er riktig at fartøyene drifter med så mye som 30 lenker, sier det seg sjøl at det er umulig å trekke alle garna daglig.

Merkereglene brutt

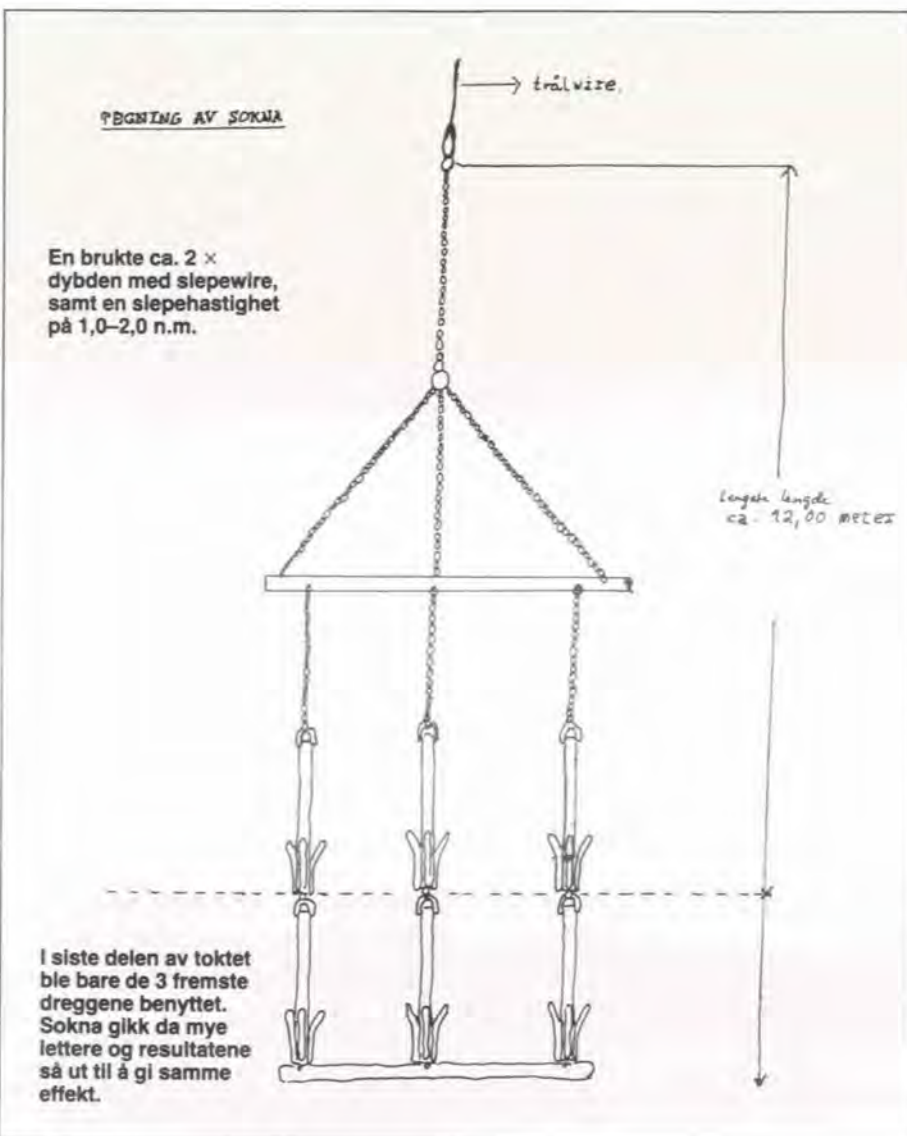
Under toktet ble det funnet flere bevis for at reglene om merking av redskap ikke blir fulgt. Regelverket tilsier også at det ved garnfiske i dette området skal benyttes naturfiber som råtnet ved festing av fløyt og søkk på garna. Ingen av garna som ble tatt opp under oppryddingen hadde festeanordninger av naturfiber.

Dette er deler av problemet som kommer i tillegg til at bunnforholdene forårsaker mye skader og at redskap henger seg opp i gammelt vegn som blir stående på bunnen.

Robert Misund oppsummerer sin rapport fra toktet med følgende konklusjon:

- det bør etableres registreringsordning for tapte fiskeredskap og det bør innledes samarbeid med bruksvakten og kystvakten
- garna kan utstyres med akustisk merking, noe han antar vil være lite aktuelt sett ut fra økonomiske hensyn
- det bør øremerkes årlige bevilgninger til garnoppydding. Gevinsten av dette ligger i å registrere den uregistrerte beskatningen på fiskeressursene.

Fg Kari Østervold Toft

Oppslagsbok om fiskehelse

«Jeg tror det vil bli en verdifull bok i vår kamp mot sykdommer i norsk fiskeoppdrett. Den er basert på erfaringer i norsk miljø, og den er tenkt å være et hjelpemiddel for den enkelte helsemedarbeider i felten.»

Disse ordene er hentet fra *Dag Møller* sin innledning til boka «Fiskehelse; sykdommer, behandling, forebygging» som kom ut på John Grieg Forlag AS i høst.

Boka er blitt et nyttig oppslagsverk for alle som har tilknytning til oppdrettsnæringa, enten en jobber på anlegg eller i forvaltning, i forskning eller finansiering. Den er oversiktlig og lettlest med gode illustrasjoner.

Boka er et resultat av samarbeid mellom forskere og diagnostikere ved ulike vitenskapelige institusjoner. Britt Hjeltnes, forsker ved Senter for Havbruk ved Havforskningsinstituttet, tok initiativ til boka som et ledd i «Frisk Fisk»-programmet.

Redaktør for boka har vært Trygve Poppe og den er utstyrt med tegninger av Stein Mortensen.

«Fiskehelse» er første boka til bokklubben Aqua Books A/S. Denne bokklubben er etablert for å øke kompetansen i oppdrettsnæringa og den vil komme med 4-6 bøker i året.

Fiskehelse

sykdommer, behandling, forebygging

John Grieg Forlag

ISBN 82-533-0254-1

FISKEHELSE

SYKDOMMER
BEHANDLING,
FOREBYGGING

Kvotearvtaler for 1991

Norge har inngått kvotearvtaler med EF, Sovjet, Færøyane og Sverige for 1991.

Avtalen med Sverige og EF om fisket i Skagerrak blir tidligst klar i slutten av januar '91.

Færøyane

Norge og Færøyane avsluttet forhandlingene om en fiskeriavtale for 1991 i Bergen 14. desember.

Færøyane har fått større kvote i norsk sone og Norge kan fiske mer i færøysk sone enn i inneværende år.

Nord for 62 grader nord kan Færøyane fiske 1.035 tonn torsk, 100 tonn hyse og 250 tonn samlet av uer, sei og blåkveite. Dessuten kan en del av det Færøyane har fått tildelt fra Sovjet tas i norsk sone. Det dreier seg om 1.900 tonn torsk, 250 tonn hyse og 250 tonn samlet av uer, sei og blåkveite. I tillegg kan færøyske fiskere ta 6.000 tonn makrell i området sør til 57,30 grader og inntil 5.000 tonn kolmule som forsøksfiske i et nærmere avgrenset område.

De færøyske forhandlere understreket at en hadde en berettiget forventning om å få tildelt loddekvote for 1991. Fra norsk side ble det understreket at avtalen mellom Norge og Sovjet ikke åpner for å tildele lodde til tredjeland.

Sør for 62 grader kan færøyske fiskere ta 22.000 tonn tobis, kolmule og brisling, 2.800 tonn sei og 1.100 tonn sild. Dessuten har Færøyane fått tildelt 5.000 tonn kolmule i fiskerisonen ved Jan Mayen.

Færøyane skal fiske maksimalt 295 tonn torsk og 100 tonn av andre arter i fiskevernsonen ved Svalbard. Færøyske myndigheter har, i likhet med tidligere år, påtatt seg å begrense sitt rekefiske til 11 fartøy, med inntil 7 båter i fiske samtidig i dette området.

Samarbeidet mellom forskere fra Sovjet og Norge skal fortsette neste år. Blant annet skal sovjetiske båter delta i forsøkene med sorteringsrist i trål som skal foregå i Barentshavet i januar.

Norge har fått tildelt 5.800 tonn bunnfisk (lange, brosme, sei, blålange) i færøysk sone. Dette er 200 tonn mer enn i 1990. Norge har også fått en betydelig økning i makrellkvoten ved Færøyane, fra 10.600 tonn i inneværende år til 14.500 tonn i 1991. Norske fiskere kan videre fiske 30.000 tonn kolmule i færøysk sone.

Sovjet

Norge og Sovjetunionen er i dag blitt enige om en kvotearvtale for 1991. Partene er enige om å fastsette en totalkvote for norsk arktisk torsk for 1991 på 175.000

tonn, pluss 40.000 norsk kysttorsk og 40.000 tonn murmanskorsk. For hyse har partene fastsatt en totalkvote på 28.000 tonn som skal dekke bifangst i torskafiske og et begrenset kystfiske.

Av totalkvoten for torsk tildeles Norge 78.500 tonn pluss 40.000 tonn norsk kysttorsk og Sovjetunionen 78.500 tonn pluss 40.000 tonn murmanskorsk. Sovjet har gått med på å tildele Norge 10.000 tonn av sin torsk kvote mot 20.000 for i år. Totalt gir dette Norge en kvote av torsk i 1991 på 128.500 tonn mot 113.000 tonn for inneværende år.

Partene er enige om en totalkvote av torsk til tredjeland på 18.000 tonn i 1991. Av dette forutsettes 8.600 tonn å dekke tredjelandfiske i Svalbardsonen.

Av hyse tildeles Norge 13.500 tonn og Sovjet 13.500 tonn, mens tredjelandskvoten er fastsatt til 1000 tonn. Sovjet har gått med på å overføre 1000 tonn hyse av sin kvote til Norge.

Når det gjelder lodde er partene enige om at det på bakgrunn av den positive anbefaling fra Det internasjonale havforskningsråd, kan startes et kontrollert fiske etter lodde i 1991. Sovjet kan fiske inntil 340.000 tonn og Norge inntil 510.000 lodde. Fisket vil bli nøye overvåket og områder avstengt dersom hensynet til gytebestandene og innblanding av ungsild tilsier det.

Partene har avtalt at Sovjet får en kvote i 1991 på 11.000 tonn norsk vårgytende sild i Norges økonomiske sone.

Norge har tildelt Sovjet en kvote på 2.100 tonn blåkkeite og 8.000 tonn snabeluer, samt 1000 tonn vanlig uer, 1000 tonn sei og 2.000 tonn steinbit som uunnværlig bifangst i torskfisket i Norges økonomiske sone. Dette er samlet en reduksjon på 14.000 tonn sammenlignet med i år.

Norge vil i 1991 tillate et sovjetisk fiske etter kolmule på 100.000 tonn utenfor 4 nautiske mil i fiskerisonen ved Jan Mayen, og i et nærmere avgrenset område i Norges økonomiske sone. Kolmulekvoten er i år 290.000 tonn. Under fisket av kolmule og andre fiskeslag tillates en innblanding av vassild på inntil 5.000 tonn. Sovjet opprettholder også en akkarkvote på 5.000 tonn i norsk sone samt 750 tonn reker i Jan Mayen-sonen.

Norge opprettholder sine kvoter på 3.000 tonn polartorsk, 1.000 tonn flyndre, og 2.000 tonn reker i sovjetisk sone. Sovjet har også sagt seg enig i at Norge kan drive fiske i sovjetisk sone etter nærmere vilkår som vil bli avtalt i begynnelsen av 1991.

Norge tillater Sovjet å fange 1.800 grønlandssei og 8.000 klappmyss i Vestensen. Sovjet tillater Norge å fange 9.500 grønlandssei i Østisen.

Det er fortsatt ikke enighet om felles minstemål og maskevidde for fiske etter torsk og hyse. Sovjet vil drive fortsatt utprøving av sorteringsrist i rekefiske. Fra norsk side forutsettes risten innført også i havrekefiske i 1991. Det vil videre bli samarbeidet om en felles utprøving av sorteringsrist i torsketrål.

Partene har drøftet og vedtatt program for vitenskapelige undersøkelser i 1991. Dette forutsetter en videreføring av det felles forskningsarbeidet. Forskere fra de to land fortsetter utvidede undersøkelser av rekebestandene og rekes biologiske

Barentshavet. Resultatene skal danne grunnlag for drøftelser av omforente reguleringstiltak i rekefisket.

Partene var enige om at det er ønskelig med et utvidet forsknings- og utviklingssamarbeid innenfor fiskerisektoren og tilknyttet virksomhet, og at Fiskerikommisjonen var et egnet forum for å følge opp dette. Partene vil arbeide videre med den nærmere utforming av et slikt samarbeid.

EF

Norge får fiske 170.000 tonn makrell neste år. Det er ca. 30.000 tonn mer enn i år. Dessuten kan norske fiskere fange 105.000 tonn nordsjøild i 1991 etter den foreløpige totalkvoten. Partene er enige om å justere totalkvoten for sild i mai 1991, dersom havforskernes anbefaling gir grunnlag for det.

Dette er klart etter at Norge og EF i 3. forhandlingsrunde ble enige om en kvoteavtale for neste år. Avtalen bygger i hovedsak på en videreføring av de elementer som har ligget til grunn fra tidligere år. Avtalen avspeiler endringene i bestandsgrunnlaget for de viktigste bestandene.

Den norske forhandlingslederen, fungerende ekspedisjonssjef Karsten Klepssvik, sier at viktigste punktet i avtalen er enigheten om endringer av makrellreguleringen, både når det gjelder kvantum og område hvor det kan fiskes. I 1991 kan det totalt fiskes 363.000 tonn vest av 4 grader vest, 126.000 tonn nord for 62 grader nord og 65.500 tonn i Nordsjøen nord for 57 grader 30 minutter nord. Norge er tildelt 170.000 tonn makrell, tilsvarende 27,4 prosent av totalkvoten. Det er en økning på nær sju prosent på to år. Avtalen avspeiler det faktum at endringer i vandringsmønsteret har gitt makrellen en mer østlig utbredelse og en større del av fisket kan nå foregå i Nordsjøen.

Den foreløpige totalkvoten for sild er på 372.000 tonn. Den norske andelen på 105.000 inkluderer en overføring fra EF på 12.500 tonn.

EF får fiske 50.000 tonn øyepål og 150.000 tonn tobis i norsk sone i Nordsjøen. Dette betyr en reduksjon på 25.000 tonn tobis, noe som er i tråd med den norske målsettingen. Norske fiskere kan blant annet fange 6.000 tonn brosme i EF-sonen, 13.000 tonn lange, 3.000 tonn pigghå, 100 tonn brugdeleverer, 200 tonn håbrand, 2.000 tonn brisling, 100 tonn

reker, 20.000 tonn øyepål, 30.000 tonn tobis og 5.700 tonn sild vest av 4 grader vest. Nordmennene kan videre fiske 155.000 tonn kolmule, hvorav 8.000 tonn vassild.

Norge opprettholder kvoten på 2.500 tonn reker i grønlandske farvann.

EF har fått følgende fiskemuligheter på norske, eksklusive bestander nord for 62 grader nord: 4.600 tonn torsk, 480 tonn hyse som bifangst, 4.900 tonn sei, 3.000 tonn uer og 250 tonn blåkkeite. Tildelingen av disse kvotene avspeiler den vanskelige bestandssituasjonen for de viktigste fiskeslagene i Barentshavet.

Sverige

Norge og Sverige ble enig om en kvoteavtale 17. desember.

Svenske fiskere kan fiske 410 tonn torsk i norsk sone sør for 62 grader i 1991. De kan videre fiske 750 tonn hyse, 1.155 tonn sei og 190 tonn samlet av lyr og hvitting.

Sverige får også 800 tonn industrifisk, hvorav maksimalt 400 tonn kan være hestmakrell. De kan ta 290 tonn makrell og 146 tonn Nordsjøreker. Andre fiskeslag kan de fiske i tradisjonelt omfang.

Sildekvoten Sverige får i 1991 blir på 875 tonn. Partene ble imidlertid enig om at den svenske sildekvoten skal vurderes i lys av totalkvoten for sild som ACFM skal fastsette i mai 1991.

Havbruksstasjon i Hammerfest

Fiskeridepartementet har sagt seg villig til å hjelpe Kommunaldepartementet med å avklare en del organisatoriske og driftsmessige forutsetninger for etablering og igangsetting av havbruksstasjonen i Hammerfest. En utredning om saken vil bli lagt fram rundt årsskiftet 1990/91.

Departementet vil be Norges Fiskeriforskningsråd, Finnmarksforskning, Norsk Institutt for Fiskeri- og Havbruksforskning samt oppdrettsnæringen i Finnmark om å delta i utredningsarbeidet med en representant hver. Fiskeridepartementet vil selv delta med leder og sekretær for utredningsgruppen.

– Vi kan øke salget med enkle tiltak!

Det er lettere å få tak i fisk i Mjøsområdet enn på Sunnmøre!
Denne overraskende konklusjonen kan en trekke ut fra de første undersøkelser som er gjort av markedet i regi av Prosjekt Norge.

Prosjektleder Anne Breiby mener dette kommer av at en i det indre Østlandsområdet har grossister som leverer fast til sine kunder, mens en på Sunnmøre kjøper der det byr seg.

Undersøkelsene viser også at mellom 80 og 90% av de spurte har fått tilbud om å kjøpe ulovlig omsatt fisk. Dette kan bare skje fordi en mangler mulighet for å kontrollere omsetningen på en god måte.

Tiltaksretta arbeid

Prosjekt Norge har «tatt av» i høst. Disse undersøkelsene er første steg i retning av målet som er å øke forbruket av fisk innenlands, bedre lønnsomheten i alle ledd i næringa, øke kunnskapen og skape ryddigere omsetningsformer.

– Vi er ambisiøse, men mener at vi har de beste forutsetninger for å nå våre mål, sier Anne Breiby. Hun understreker at det viktigste er arbeidsmetodene.

– Det at hele næringa, fra fisker eller oppdretter til fiskehandler jobber sammen er unikt. Det har aldri skjedd tidligere.

Prosjekt Norge jobber tiltaksretta og tar utgangspunkt i markedet. Signalene fra detaljistleddet blir ført tilbake gjennom leddene til produsent og vil gi verdifull kunnskap om hva markedet ønsker.

– For eksempel vil økt markedsstøtte kunne føre til økt omsetning på detaljistleddet. En så enkel ting som å flytte fiske-disken lengre fram i butikken vil kunne øke omsetningen betydelig. Dessuten ønsker detaljistleddet bedre kunnskap om produktet de skal selge.

Anne Breiby er overrasket over at undersøkelsene viser at det er relativt enkle tiltak som trengs. – Arbeidsmåten vår fører til at vi går til leddet bak og spør hva som skal til får å øke etterspørselen. Vi ville helt sikkert fått andre svar dersom vi hadde gått til grossistleddet og spurt hva de mener vil være fornuftige tiltak.

Lære å «like» fisk

Et stort og viktig marked ligger i restauranter og institusjoner med storkjøkken. Restaurantkokkene gir uttrykk for at det viktigste er å få folk til å like fisk.

– Kokkene vil mer enn gjerne bruke fisk, men det viser seg at tiltak som fiske-uker på restaurantene er dårlig butikk, forteller Anne Breiby.

Kelnerne er en viktig brikke i arbeidet med å få folk til å spise fisk, og en vurderer nå om denne gruppen bør tilgodesees med spesiell opplæring.

Dårlig tilgjengelighet

Studentene ved Møre og Romsdal Fiske-ritekniske Høgskole har gjort undersøkelsen på Sunnmøre for Prosjekt Norge. De konkluderer med at det kunne vært omsatt mye mer fisk dersom tilgjengeligheten hadde vært bedre.

– Men det som karakteriserer forholdene på Sunnmøre er at en ikke har et fast nett av grossister, men at en kjøper der tilbudet finns. Grossister som ønsker å etablere seg på dette markedet må regne med å bruke mye tid på å forklare nytten av å ha en fast leverandør, mener Anne Breiby.

Kvalitet er for mange et nøkkelord for å få økt omsetning. Resultatene fra Prosjekt Norge sine undersøkelser viser at kvaliteten er viktig i konkurranse mellom leverandører. I forhold til å øke forbruket har kvalitet liten innvirkning. Dette skyldes manglende kunnskap om kvalitet på fisk.

Trenger kunnskap

– Næringsmiddeltilsynet sine kontrollører er i fiskebutikkene med jevne mellomrom. Kontrollen blir imidlertid gjort først og fremst på temperatur og hygiene. Kontrollen av kjøtt går derimot på kvaliteten på

varen. Dette skyldes at næringsmiddelkontrollørene ikke kan nok om fisk, men de er positivt opptatt av å lære, understreker Anne Breiby, som mener at det vil gi bedre kvalitet på varene i disken.

Til tross for at kvaliteten ikke ser ut til å være avgjørende for å øke salget av fisk, er Anne Breiby opptatt av at prissy-stemet må tilpasses økt satsing på kvalitet. Laksen blir priset etter kvalitet, nå er torsken i ferd med å prissettes etter lignende kriterier. Dette bør videreutvikles.

Prosjekt Norge skal nå satse på å undersøke grossistleddet, etter jul står fiskebruk, fiskere og oppdrettere for tur.

– Vi har fått bred støtte fra næringa, og nå har vi dessuten fått 100.000 fra Fiskeridepartementet, sier Anne Breiby. Hun er imidlertid ikke fornøyd med de tradisjonelle salgslagene: – De har vært uinteresserte fram til nå. De grunngir det med at de har gjort dette før! Er det tilfelle, er det noe jeg ikke vet og som jeg trenger å vite. Jeg skulle gjerne sett at de tok kontakt og fortalte hvilke erfaringer de har høstet, sier en optimistisk prosjektleder.

☞ Kari Østervold Toft

– Hvorfor er Mjøsområdet utvalgt som prøveområde?

– Mjøsområdet kan tjene som modell for store deler av landet vårt. Dessuten ønsker vi å få satt fisk på «menyen» under OL på Lillehammer i 1994. Vi må satse på å utnytte den markedsføringsverdien som ligger i dette arrangementet – også for norsk fiskerinæring.

Nord-sør-konflikten med gamle røtter

Av
prof. Victor Øiestad

Norges Fiskerihøgskole, Universitetet i Tromsø

Krisen i fiskeriene ved århundreskiftet fikk den gang, som nå, til overflaten mange synspunkter som ellers kanskje bare ble utvekslet i egne bua. I denne situasjonen utformet Johan Hjort i 1902 en «Nord-Norge-pakke» som han mente ville bringe fart i fisket på nord-norsk kjøp.

Fisket i Lofoten var katastrofalt dårlig ved århundreskiftet. Mens en 20 år tidligere hadde ilandført 40 millioner skrei, var en nå nede i 10 millioner! På toppen av dette var det også problemer med loddetorskfisket. Og her mente fiskerne å kjenne grunnen til krisa. Den ukontrollerte hvalfangsten som skjøt fart i 1880-årene hadde redusert mengden av hval, og det var derfor ikke lengre nok hval til å jage lodden mot land. Dermed uteble også torsken som fulgte lodden.

Det gikk hardt for seg i denne hvalstriden. Hvallovkommissjonen av 1890 hadde ikke klart å bringe ro i saken. Ti år senere måtte derfor både G.O. Sars og Johan Hjort ut på banen og prøve å rydde opp. Hjort kommenterer temperaturen i striden med at «bevægelsens talsmænd har jevnlig fremstillet fiskernes meninger i sprogets allersterkeste udtryk, hvorved tilsidst offentligheden – og særlig modstanderne – er bleven meget mindre modtagelige for de fremførte argumenter.»

Hjort mente hovedårsaken til krisa i nord var at fiskerne der ikke hadde vært i stand til å «modernisere» sin fiskerivirksomhet. «Paa de steder af kysten derimod, hvor man som i Aalesund har kunnet løse det vanskelige sporsmaal, at sysselsætte sine fartøier aaret rundt ved at gaa fra den ene bedrift til den anden, har opsvinget været enestaaende i vore fiskeriers historie». Problemet oppstod også lokalt når fisken «efter langvarige storme og efter de store kobbermassers tilstedekomst – totalt forsvinder fra store kyststrækninger.

De baade som ikke er sødygtige nok til straks å flytte med de vandrede fiskemasser, er da henvist til at ligge ledige i havn». Det skapte derfor forståelig nok bitterhet når finnmarkingene måtte se på at de som «ikke er hjemmehørende trods dette høster rigeste udbytte af de spar-

somme herligheter, Finnmarken byder på».

Hjort framholder sterkt at «mere sødygtige fartøier vil vise seg mere lønnende for befolkningen og saaledes kunne hæve dennes kaar. Sødygtigere farkoster gjør det ogsaa muligt for finnmarksfiskeren at deltage i fisket paa andre felter end i hans hjemstavn». Med en rekke eksempler viser han hvorledes den strategi han trekker opp allerede praktiseres med hell av mange fiskere.

Hva blir så løsningen slik Hjort ser det? En rekke personer før ham hadde foreslått et lånefond for Finnmark med særlig gunstige vilkår. Han avviser ikke denne ideen, men mener det vil være bedre å sette igang et konkret tiltak basert på *eksempelets makt*. Han foreslår at staten

skal forskuttere og bygge 100 helt moderne fiskebåter til Finnmarksfiskerne. Som en del av avtalen skulle hvert skip årlig gi en innberetning om sin virksomhet og de beste skipene skulle få en bonus til bruk i prøvofiske på nye felt. På denne måten ville en kunne nå mange mål samtidig. En ville gjennom en samlet aksjon bygge opp fiskeflåten i Finnmark og gi arbeid til 500 – 700 mann på tidsmessige fartøyer. En ville ha håp om, gjennom det lønnsomme fisket disse skipene drev, å skape interesse hos andre fiskere for å legge om til moderne havgående skip. En ville også få kartlagt fiskeressursene over store havområder og dermed forsterke den positive trenden.

Avsetningen om sommeren var et problem fordi norske skip ikke kunne selge

I 1902 ønsket Johan Hjort å etablere mønsteranlegg i Finnmark. Victor Øiestad hevder i denne artikkelen at denne modellen bør kunne brukes på å utvikle havbruk på marine arter i dag.

fisken i russiske havner uten å møte beskyttelsestoll. Hele salget skjedde derfor til russiske oppkjøpere som lå i hver norsk havn og disse oppkjøperne solgte fisken fritt videre til Arkangelsk.

Hvordan var så stemningen langs kysten ved århundreskiftet? «Overalt hvor bedrifter er i fremgang, hvor der er liv og utsikter til at komme ut af den haabløse stilstand, som har været saa kuende i lange tider, der er det ogsaa tilfredshed og et langt bedre forhold og samarbeide mellom de forskjellige bedrifters mænd, medens den dybe misstemning særlig er knyttet til de steder, hvor udviklingen har været mindst. Hvor fiskeribedriften har gjennomgaaet en enestaaende rask ud-

vikling, der finder man kappelyst og en iver og lyst over arbeidet, som slaar den imøde som et frist pust, som første gang oplever det».

Mønsteranlegg spredt over store deler av Norge hadde gitt raske resultater i landbruket. Hjort ville prøve konseptet i fisket i Finnmark. Kanskje hadde en, om en hadde fulgt Hjorts råd, satt i gang en prosess med følger for dagens situasjon.

Også i dagens Norge kan der være aktuelt å etablere mønsteranlegg innenfor nye områder der en ønsker en rask og profesjonell vekst i en næring. Det kan være nærliggende å nevne *havbruk på marine arter* som en dagsaktuell parallell der en trolig ville komme mye raskere

igang med færre feilskjær om en ville følge filosofien til Hjort: «At skrive eller tale om, at der muligens kan opnaaes det eller det, er af meget liden betydning som middel til at hidføre et fremskridt blandt nogen af befolkningens lag. Eksempelet, *førstehaandserfaringen* er det, som vækker lysten til efterligning, som sætter hele den udvikling igang, som folkets evner muliggjør, naar det bare gir sig til at arbeide med sagen.»

Sitatene er fra «Fiskeri og hvalfangst i det nordlige Norge» (1902), mens det siste sitatet er fra «Samarbeide- økonomisk og nationalt» (1902), begge av Johan Hjort.

Fiskeriministeren fornøyd:

Et loddeopplegg alle kan leve med

– Opplegget for loddefisken har en klar nord-norsk profil som jeg er fornøyd med. Og det har vi fått til uten at fiskere i andre deler av landet blir skadelidende. Dette er et opplegg alle deler av kysten godt kan leve med, sier fiskeriminister Oddrunn Pettersen.

Fiskeriministeren understreker at kriteriene for deltakelse i vinterloddefisken i 1991 er preget av rimelighet og rettferdighet. For en kriserammet kyst vil loddefisken få stor betydning og gi nytt håp for mange kystsamtunn.

– Det er ikke grunnlag for å tildele nye ringnotillatelser i dag. Derfor må den nord-norske andelen av loddefisken økes gjennom andre fartøygrupper, og det har vi lagt vekt på å få til gjennom deltakerkriteriene, sier Oddrunn Pettersen.

Hun venter at selv om tillatelsen til å delta i fisket gjelder hele kystflåten under 90 fot, vil det i praksis først og fremst være den nord-norske flåten som går på loddefeltene.

Dessuten vil det bli gitt inntil 40 nye lodde-trålkonsesjoner til de tre nordligste fylkene, og det blir anledning til å gi dispensasjoner slik at større reke- og torske-trålere fra Nord-Norge kan gå inn i fisket på tross av at denne gruppen i utgangspunktet er utelukket.

– Vi har satt en loddekvote på inntil 510.000 tonn fordi vi ønsker å føre en ansvarlig ressurspolitikk som kan danne grunnlag for en framtidig selvberende fiskerinæring.

Utfordringen er å få en høyest mulig

verdi ut av råstoffet som blir fisket, og å skape ny sysselsetting langs kysten. All konsumloddeproduksjon i 1991 bør skje ved landanleggene, og det vil særlig gi positive utslag for Troms og Finnmark, sier fiskeriminister Oddrunn Pettersen.

Fiskende departementet har bestemt at adgangen til å oppta forskuddslån utvides fra 4 til 8 uker for 3. garantiperiode 1990.

Det gjøres oppmerksom på at forskuddslånene vil bli rentebelastet fra hevingsdato også for de låntakere som er berettiget til garantilott for denne perioden. Rentesatsen er fastsatt til 11% p.a.

Låntakere som har fått innvilget lån for 4 uker kan søke om et tilleggslån på 4 uker.

De som ikke har søkt på ordinære vilkår for 3. garantiperiode, kan søke om forskuddslån på 8 uker ved første gangs søknad.

Fra handelsvare til merkevare; utfordringer for fersk sjømat

Av

Svein Ottar Olsen

Norsk Institutt for Fiskeri- og Havbruksforskning

FISKERIFORSKNING

En rekke forbrukerundersøkelser synes å bekrefte at de mest kresne og godt betalende markeder etter spør ferske varer. De ser på tilgjengeligheten av fersk fisk som et problem, samtidig som distributørene ser problemer med stabile priser og kontinuerlige leveranser. Det er også gjennom detaljhandelen at vekstmulighetene i fiskeforbruket er størst i flere markeder. Ferske merkevarer av kylling, kjøtt, frukt og grønnsaker er på veg inn i supermarkedene. For ferskfisk-bransjen ligger det en stor utfordring i å utvikle ferskfisk til en dagligvare i ulike former, for et sofistikert marked og med aktiv og målrettet markedsføring og produktutvikling.

I to artikler vil seniorforsker Svein Ottar Olsen begrunne hvorfor «merkevarer» vil vinne innpass i et tradisjonelt «ferskfiskmarked». Den første artikkelen vil trekke opp de «faglige» og «generelle» trekk innen merkvarermarkedsføring. I neste omgang vil Olsen komme med eksempler på «ferske merkevarer» innen næringsmiddelindustrien.

Ferskfiskmarkedet har opp gjennom tide- ne vært preget av de trekk som kjenne- tegner et «commodity-marked»; varieren- de priser, varierende kvalitet, sterk pris- konkurranse, lave etableringsbarrierer osv. I slike markeder er det selektive kjøp

og salg som er tonen, og kundene spør seg omkring til de finner den laveste pris i markedet. Resultatene er store forhand- lingskostnader og stor usikkerhet. Ingen ønsker å binde seg til langsiktige avtaler, markedsbearbeiding og kvalitetssikring så lenge de ikke vet om de får noen fordeler på kort eller lengre sikt.

Utviklingen i andre bransjer, som også har hatt de samme kjennetegn som vårt ferskfiskmarked, har gått over fra «han- delsvare» (eng. commodity), via «pro- dukt» til «merkevare». Den siste fase er kjennetegnet med aktiv produktutvikling, kanalstøtteaktiviteter og reklame. Kylling- industrien i USA gikk over fra «kylling og is» via en kort produktfase, til merkestadi- et tidlig på 1970-tallet da Frank Perdue hadde introdusert sin «tender-kylling» og Holly Farm startet utviklingen av merke- varer. Før den tid hadde tradisjonelle bulkvarer som appelsiner og bananer fått en form for identitet som gjorde at de skilte seg ut i markedssammenheng, og kunne støttes opp med målrettet mar- kedsføring.

Selv om mange norske produsenter av ferske varer er i «produktfasen» ved at de tilbyr porsjonspakke- de fileter, kotelet- ter og andre produkter av sjømat, er det ennå ingen som med vesentlig tyngde er inne i merkevaremarkedet. Dagens opp- drettsteknologi i kombinasjon med opp- løsing av villfanget fisk vil gjøre det mulig å ta spranget fullt ut med å etablere vare- merker, inngå kontraktssalg og drive aktiv markedsføring og produktutvikling av ferskvarer. Det ligger store utfordringer i å være først i valg av markeder og gode kunder, men ikke minst i valg av distribu- sjonskanaler hvor det er mulig å skape barrierer for nr. 2 og nr.3.

Bakgrunnen for disse artiklene er flere. Vi vil først redegjøre for hva som ligger i begrepet «merkevare» og den betydning merkevarer har i dagens dagligvaremar- ked. Med utgangspunkt i dagligvarer som fisk, vil det selvsagt være merker som forbrukere kan kjenne igjen i kjølediskene,

og ikke de merker produsentene har på «ytteremballasjen». Vi vil skille mellom produsenteide og distributøride merker etter som dette vil kunne ha stor strate- gisk betydning for mange foretak. Til slutt vil vi også begrunne hvorfor ferske mer- kevarer har en fremtid innen sjømatindu- strien og hvorfor Norge bør kunne utvikle seg til å bli et «lokomotiv» i denne sam- menheng.

Merkevare; fra begrep til konkurransefortrinn

I «Norsk Markedsføringsordbok» (1981) finner vi et varemerke (engelsk; brand, trademark) definert som;

«Merke i form av særpreget grafisk ut- forming, eventuelt særpreget ordbilde, med sikret enerett til bruk i en eller fle- re vareklasser i henhold til lovbeskyttet registrering».

American Marketing Association (1960) har definert et merke (brand) som et;

«Navn, term, symbol eller design, eller en kombinasjon av disse med den hen- sikt å identifisere varer eller tjenester fra en selger eller gruppe av selgere og for å differensiere disse fra konkur- rentene».

Denne definisjonen påpeker betydningen av å differensiere et produkt fra konkurre- rende produkter. I virkeligheten bruker produsenter og distributører varemerker for å garantere riktig og konsistent kvalitet og andre relevante verdier for kundene. Men merkevarer er mer enn dette. Det er blant annet et viktig «holdepunkt» for forbrukeren til å fatte raske og riktige be- slutninger; et holdepunkt som kan kom- munisere kvalitet, pris, prestisje, nyhet, holdbarhet og verdi. Et merke eksisterer i kundens mentale minne, noe som gjør at mange markedsførere bruker betegnel- sen «merke-image» om det forestillings-

OUR QUALITY WON'T SURPRISE YOU. OUR VARIETY MIGHT.

You already know that Chiquita grows the best bananas in the business. But you might not realize that we have more than 26 different processed banana products to give you all the variety you need and all the fresh banana flavor your customers demand.

When we take off the peel, we leave the deliciously fresh flavor and our great name on all of our premium processed banana products. Everything we make is backed by the quality, service and technology you've come to expect from Chiquita.

To find out how to add Chiquita quality to everything you make, talk with a Chiquita representative today.

WE COMPLEMENT YOUR GOOD TASTE

Chiquita Brands, Inc. Processed Foods Division
10000 N. Central Expressway, Chicago, IL 60631

bilde de ulike forbrukere har av ulike merker. Et totalt «merke-image» består vanligvis av:

- produktets natur
- pakning
- merkenavn og logo
- kommunikasjonsapell - butikken som selger merket

Ingrediensene i en merkevare er med andre ord selve kjerneproduktet, pakning, navnet samt summen av promosjons- og kommunikasjonsaktivitetene. Eieren av merkevaren setter sammen disse ulike ingrediensene på en eller flere måter, for på denne måten å oppnå størst mulig salgs-effekt og fortjeneste. Merkevarer er derfor en syntese av fysiske, estetiske, rasjonelle og emosjonelle elementer. Vi vil i dette arbeidet bruke betegnelsen

merke på generelt grunnlag, og vil i så måte ikke skille merke fra navn, symbol og logo.

Kombinasjonen av merkeelementene får forbrukerne til å oppfatte produkter forskjellige, og det selv om det fysiske produktet er det samme. Det finnes et utall undersøkelser som viser at merke og etikett påvirker forbrukernes oppfatninger av kvalitet og verdi av teknisk identiske produkter (Olsen 1987). Kundens manglende evne og vilje til å oppfatte produktforskjeller fører også til at produsenter priser og profilerer produkter forskjellig, selv om kvaliteten på kjerneproduktet er det samme. Den tekniske kvaliteten på en melkesjokolade kan være den samme i et billig kiosktopprodukt som det du får under et annet merke i en fin gavepakning til en høy pris på en spesialbutikk.

Vi finner en rekke ulike strategier for merking av produkter. Hvorvidt en skal

velge familiemerker, lisensierte merker, individuelle merker eller bruke navnet til selskapet, er et diskusjonsspørsmål hvor produkttegenskaper, kostnader, risiko, konkurranseforhold og en del andre forhold må avveies og vurderes. Uten at vi her skal gå inn på den omfattende prosess som kan ligge bak utviklingen av et merke, logo eller etikett, er det viktig at de ulike selskaper tar hensyn til de markedsmessige målsettinger, valg av distribusjonskanal og tilgang på kapital.

Merkenavn har ofte lang varighet og bør være produktets sentrale holdepunkt i beslutningssammenheng, derfor blir det også viktigere at valg av navn og logo ikke blir en tilfeldig prosess. Selv om produktet forsvinner eller blir endret flere ganger i løpet av årene, vil varemerke ofte bestå. Ekspertene innen utvikling av merkenavn påpeker betydningen av at navnet må innpasses i foretakets markedsstrategi og gir produktet den ønskede profil og mening. Andre kriterier er at det må være mulig å beskytte, skille seg fra konkurrentene, samt være enkelt og lett å huske (Charmasson 1988).

Men en sterk vekt i produkter og varemerker gjør arbeidet med å finne gode navn som allerede ikke er benyttet, til en meget vanskelig prosess. Vi har sett beregninger fra 1986 som viste at det bare i England var registrert 250.000 varemerker («Hungry for names», Marketing, July 2, 1987). Med økt grad av internasjonalisering og en vekst i antall varemerker på 15-20% pr år, sier dette noe om det omfang merkevarer har fått de senere år.

Varemerkets funksjoner og verdi

Merket gjør det mulig for produsenten å differensiere sine produkter fra andre produsenter. På samme måte blir det for forbrukeren mulig å identifisere og skille mellom ulike produkter eller tjenester. Produsentene ser fordeler i å skape et direkte lojalitetsforhold til sine beste kunder, og for å kunne oppnå dette må produktet på en eller annen måte signalisere hvor det kommer fra og hvem som er ansvarlig for dets kvalitet. Den overordnede hensikt med merkevarer er å motivere til kjøp og gjenkjøp av den som eier merket eller produserer produktet.

Et varemerke med omliggende egen-skaper gir produsentene en rekke profileringsfordeler. De som eier merkene ser fordeler i å investere i produkt- og emballasjeutvikling, produktgarantier, kvali-

letssikring og markedsføring så lenge de får igjen i form av økte marginer og markedsandeler. Svært få er villige til å bruke tilsvarende midler til markedsføring av generiske produkter hvor de har ingen eller liten garanti for at kundene velger «mitt» produkt. Det er snart førti år siden Maurice Johnson utviklet en maskin som kunne stemple «Sunkist» på appelsiner av god kvalitet og eksportere dette som en «merkevare» over hele verden. Inntil Chiquita Banana introduserte sitt varemerke på bananer, var en banan en banan.

I dag er varemerke i kombinasjon med reklame og annen promosjon et viktig virkemiddel til å gi varer og tjenester en egen personlighet og bygge et *image*. Varemerket kan også brukes direkte til å kommunisere *produktfordeler* til forbrukeren som pålitelighet og sikkerhet (garanti), bekvemmelighet (easy), ferskhet, holdbarhet, opphav ol. Den mulighet et merke gir for å identifisere og klargjøre *produktansvar*, er det stadig flere forbrukere som verdsetter.

Et varemerke gjør beslutninger *enklere* og *raskere*. Med liten tid og mange valgmuligheter, vil kundene gjøre raske og sikre kjøp. Merker som er lette å huske, skiller seg godt fra konkurrentene. De bygger opp omkring de produktfordeler kundene etterspør og gir kundene et godt beslutningsgrunnlag.

Merkevarer gir også produsentene et grunnlag for å kommunisere *direkte* med sluttforbruker uten å gå direkte gjennom distributørene. Dette gjør produsentene mer fleksible i valg av distributører og salgsmetode. Om varen selges på postordre, gjennom bensinstasjoner, kiosker eller gjennom tradisjonelle supermarkeder, vil produsentene kunne følge sine produkter helt frem til forbruker gjennom eget merke. Produsentene kan ved hjelp av et varemerke *ta makt* fra distributører og mellommenn.

Egne merker gir også grunnlag for *direkte eksponering* og «gratis» reklame. For snart ti år siden ble det gjennomført en undersøkelse som viste at en gjennomsnittlig amerikansk kunde ble eksponert for Cambell's suppebokser i supermarkedene 76 ganger pr år. Verdien av dette ble da beregnet til nærmere 200 millioner kroner i reklame.

Merke gir konkurransefortrinn og bedre lønnsomhet

I praksis viser det seg at ingen foretak kan oppnå de nødvendige fortjenestemar-

giner over flere år uten at selskapet makter å utvikle merkevarer som ligger først i kundenes bevissthet i respektive markeder og bransjer. Tyson Foods er en av de mest anerkjente selskaper når det gjelder produksjon og markedsføring av kylling i USA. Ved hjelp av sterke varemerker, produktutvikling, kvalitetssikring og markedsorientering har de ikke bare vokst til å bli en gigant innen kylling-produksjon. De ble også rangert som det mest lønnsomme selskapet over en ti-årsperiode av Fortune 500 bedriftene (Thomas and Koonce 1989).

Det ligger også en viktig erkjennelse i det faktum at integrerte foretak med produksjon av merkevarer blir kontinuerlig stimulert til markedsorientering. Gjennom sine egne produkter må de til enhver tid følge med i etterspørsels- og konkurranseforholdene. Dersom de ikke gjør dette, vil de tape markedsandeler og verdien av markedsinvesteringene vil reduseres. De vet også at de ikke må produsere mer enn markedet kan avta, øke prisen for å oppnå en kortsiktig gevinst eller drive andre former for kortsiktige tiltak som på sikt ødelegger fundamentet for deres kundekontakt eller eksistens.

De selskaper som omsetter en produsert merkevare («value-added»), selger et *unik* produkt hvor kunden ikke får det samme produktet om han eller hun velger en annen produsent. For mange forbrukere er det ikke likegyldig om de får frossenfisk fra en tilfeldig produsent, eller om de får et «Findus-produkt». Det trenger heller ikke være likegyldig om de kjøper et produkt fra «Findus» eller «Frionor». Det er denne forskjellen mellom «generelt» og et «unik» produkt eller merke som driver stadig flere bransjer og foretak bort fra «trading» og «commodity» filosofien. Innen merkevareindustrien står kampen om de beste posisjonene i kundens bevissthet. Her gjelder det å være først i løypa når kundene gjør sine valg. Kjøp av varemerker og merkeandeler, ved siden av kanalmakt, er den viktigste drivkraften til de oppkjøp vi har sett innen næringsindustrien på 1980-tallet.

Det er først de senere år at varemerker virkelig har fått strategisk betydning og etter hvert er blitt en del av de viktigste eiendeler til et foretak, og hvor varemerker er flyttet opp fra produktavdelingene, eller fra juristenes domene, til viktige styresaker og en viktig del av den overordnede forretningsstrategi.

På 1980-tallet har vi vært vitne til en rekke tilfeller hvor store selskaper har betalt betydelige «overpriser» for å få fatt

i gode og veletablerte merkenavn (Murphy 1990). Mange har sett fordelene med å kjøpe kjente merker i stedet for å bruke tid og penger til å bygge opp egne merker i et marked hvor det allerede er kamp om kundenes begrensede oppmerksomhet. Når selskaper som Philip Morris kjøper Kraft for en sum av 12,9 milliarder dollar, eller fire ganger «realverdi», eller Nestlé betaler 4,5 milliarder dollar, eller fem ganger bokført verdi, for Rowntree, er begrunnelsen den samme; tilgang til sterke varemerker («Business Week» 1988). For f.eks. Nestlé måtte begrunnelsen også være at de anså markedsføringskostnadene ved å utvikle alternativer til merker som «Kit Kat», «Smaties» eller «After Eight» til å være i milliardklassen. Det er fordi den oppmerksomhet og lojalitet som er bygget inn i disse varemerkene på internasjonal basis, vil være vanskelig å kopiere.

Disse selskapene tror at det er nr. 1 og nr. 2 merker i de ulike kategoriene som gir størst marginer, og at det kan ta meget lang tid å bygge merke i enkelte segmenter av dagligvaremarkedet. F.eks. har det tatt en britisk produsent av toalett-papir 20 år å bygge et merkenavn (Andrex) som gjør det mulig å ta opp til 20% høyere pris sammenlignet med sine konkurrenter («Economist» 1988). Men vi finner også flere eksempler på at mindre selskaper med gode produkter og målrettet markedsføring har vist evne og vilje til å bygge merker og ta markedsandeler. Varemerker har spesiell stor verdi innen næringsmiddelmarkedet. I motsetning til mange andre varer (f.eks. high tech) skjer det ikke så raske og fundamentale endringer i moter, i teknologisk utvikling, i spisevarer osv. (Murphy 1990).

Coca Cola regnes i dag som en prototype på hva som er mulig å skape av verdi, lønnsomhet og markedsrett gjennom et varemerke. På tross av den beinharde konkurransen som vi i dag ser i mineralvann markedet i USA har selskapet økt sin markedsandel fra 38 til 45 prosent på 1980-tallet. Det er over det dobbelte av hva en konkurrent har i markedsandel. Årlig drikker hver amerikaner nå en av selskapets drikker 283 ganger pr år, mot 205 ganger for 10 år siden. I denne perioden har selskapets børsverdi blitt bortimot seks-doblet fra 4,3 til 26 milliarder dollar. Lønnsomheten er bedre enn noensinne. Spør du en av lederne fra selskapet om hva som er grunnlaget for deres verdi, vil nok svaret ligge i «varemerket». De har selvsagt et godt produkt som er patentert over hele verden, men det de in-

vesterer sine overskuddsmidler i pr i dag, er å styrke sitt merke og bygge opp og forbedre sitt distribusjonsnett.

Hvor stor psykologisk betydning et sterkt varemerke har fikk Coca Cola erfare da de lanserte New Coke midt på 1980-tallet. Selskapet hadde utviklet en ny type Coke som i blindtester smakte bedre enn den tradisjonelle varianten. Det selskapet ikke skjønnte fullt ut var den voldsomme lojaliteten, kjærligheten og hengivenheten som den amerikanske forbruker følte for sin nasjonaldrikk. Den vanlige amerikaner ble fratatt sin favoritt-drikk uten å bli forespurt, og reaksjonene lot ikke vente på seg. Mer enn noen gang

tidligere fikk markedsførerne bekreftet at en markedssuksess for en veletablert merkevare ikke er entydig med to eller tre dimensjoner (smak, farge etc.), men at det dreier seg om en lang rekke psykologiske og holdningsmessige egenskaper.

Det begynte med produsenteide merker

Mens det var vanlig at dagligvarer ble omsatt som «generiske» produkter direkte fra produsent til forbruker i de fleste markeder, førte ny teknologi, urbanisering og den industrielle revolusjon til at vi fikk

et skille mellom produksjon, distribusjon og salg. I første fase ble det distributørene eller grossistene som ble sittende med makten. De kunne utarbeide kravspesifikasjonene til produsentene, samtidig som de dikterte og styrte siste leddet til å føre sine varer. Ved århundreskiftet var det f.eks. slik i svært mange land (f.eks. England) at grossistene var hovedleverandører av dagligvarer til uavhengige detaljister, og som den gang sto for ca 90% av detaljomsetningen (Chernatony and McWilliams 1988).

Økte investeringer i produksjonsmidler, og derved stor finansiell og kapasitetsmessig risiko, førte til at mange produsenter så på den makt grossistene fikk med en viss bekymring. Dette førte til at noen av de største produsentene utviklet sine egne varemerker, støttet opp med reklametilak og brukte et eget salgsapparat som forhandlet direkte med detaljistene. Produsentene arbeidet nå aktivt med kvalitetsforbedringer og utviklet pakninger som ikke lenger bare hadde til hensikt å beskytte varene, men også å skape profil og salg. Produsentene oppnådde nå kontroll over pris og kvalitet på sine varer. De fikk nærmere markedskontakt, noe som kom godt med for å utvikle nye produkter, drive markedstilpasning og møte konkurransen.

I England regner en med at produsentdominansen var mest fremtredende fra 1900 tallet til midt på 1960-tallet. På 1960-tallet begynte en del detaljistforetak å introdusere sine «egne etiketter» («own labels»). Vi finner også betegnelser som «private etiketter (label)», «detaljist-merker», og «butikk-merker». «Label» eller «etikett/merkelapp» som begrep fremhever noe «primitivt» eller «enkelt» i forhold til «merke»-begrepet (eng. «brand»). Detaljister gikk i samarbeid med en eller flere produsenter og fikk produsert «sine» varianter etter «sine» spesifikasjoner. I 1965 var 10% av pakkede dagligvarer private merker. Etter som private merker ga detaljistene bedre marginer var dette i seg selv grunnlag for ytterligere vekst. Markedsandelen i 1985 var på 26% av totalomsetningen av pakkede dagligvarer (Euromonitor 1986).

I 1976 lanserte Carrefour i Frankrike en hel linje av dagligvarer som de markedsførte som «merkefrie-varer» («produits libres» eller «generics»). Dette spredte seg til en rekke land, og i Norge fikk vi bl.a. kjennskap til samvirkelagenes «S-merker». Disse produktene ble markedsført som alternativer til produsentmerker og private merker, men hvor prisen ofte var

lavere. På den annen side ble de av forbrukerne oppfattet som en utvidelse av private merker, slik at de strengt tatt ikke fikk oppfylt det tomrommet de skulle ivareta. Generiske merker fikk ikke den profil de var ment til å ha. Dette var nok en medvirkende årsak til at svært mange detaljistforetak trakk sine produkter tilbake i løpet av 1980-tallet og gikk over til å markedsføre «ekte generiske produkter». Der fikk kundene selv velge og pakke enkelte varegrupper som korn, kaffe, krydder osv. Begreper som «Food Factory», «Weight and Save» «Pick n' Pack» taler sitt tydelig språk om den nye bølge av «generiske» produkter.

Private- eller detaljistmerker vinner frem

Mens konkurransen frem til de senere år har gått mellom produsenter og deres merker, har det på 1980-tallet vokst frem en ny konkurransedimensjon; konkurranse mot detaljleddet og deres egne merker («butikk merker/private merker»). Detaljkjedene har vokst i størrelse og omfang, noe som gir dem makt og evne til å gå nye veier. I mindre grad ser de på seg selv som passive distributører for produktionsleddet, og vil mer og mer oppfatte seg som «markedsførere» av ulike varer og tjenester. De sitter nærmest forbrukerne og har muligheter til å kjenne dem på pulsen til enhver tid. Det kan påvirke kundenes vurderinger og valg og gir detaljleddet en styrket maktposisjon. Også endrede innkjøpsvaner og nye samarbeidsformer mellom detaljutsalg og produsenter har ført til at private merker vinner innpass på flere ulike produktgrupper.

Men også detaljistene må sluss mot andre detaljister om kunder og marginer. De ønsker å profilere et unikt image gjennom egne merker. Det synes videre klart at mange kjeder ser egne merker som viktig for å skaffe lojalitet til sin kjede eller utsalg. Dagens strategi avviker sterkt fra 70-tallets «generiske merker» (jfr. Smerkene fra samvirkelagene) hvor detaljleddet gjennom egne merker ikke viste til nevneverdig suksess. Private merker utvikles i dag etter samme mønster som produsentmerkene med god kvalitet, moderne innpakninger og med profesjonelle navn og markedsføringsstøtte. Selv mener detaljistene at de oppnår bedre produkter og bedre samarbeid med sine produsenter gjennom private merker (BEL 1990).

Nyere undersøkelser viser at flere grup-

per av dagens forbrukere oppfatter kvalitet og verdi på private merker til å være på høyde med produsentmerker (Uncles and Ellis 1989). I en undersøkelse utført av Gallup Study (USA) kom det frem at mellom 60 og 70% var tildels enig i at private merker var av like god kvalitet som nasjonale produsentmerker, samt at private merker og produsentmerker er fremstilt av de samme produsenter (BEL 1990). Det finnes også forskere som hevder at private merker er mer suksessrike i segmenter uten sterke varemerker (Simmons and Meredith 1989), men det finnes også beviser for at private merker har store markedsandeler i markeder med sterke varemerker (Uncles and Ellis 1989).

Det er sannsynlig at forbrukerne i liten grad bryr seg om det er produsentmerke eller private merker de kjøper, bare de får sikkerhet, kvalitet og verdi for pengene. Det finnes lojale kunder overfor de ulike merkene enten de er private eller produsentstyrte. På samme måte finner vi de personer og grupper som varierer mellom et utvalg merker og et utvalg butikker, foretar sine selektive kjøp og ser en utfordring i å sammenligne pris, kvalitet og service. En større undersøkelse gjennomført av Uncles og Ellis (1989) synes å bekrefte dette; «There is so little difference in the actual buying of manufacturer brands and own labels, we wonder whether consumers simply see them as alternative brands».

Fremveksten av private merkevarer er ikke like sterk i alle land. Såvidt oss bekjent, er det England som pr i dag er lengst fremme. Men også i land som

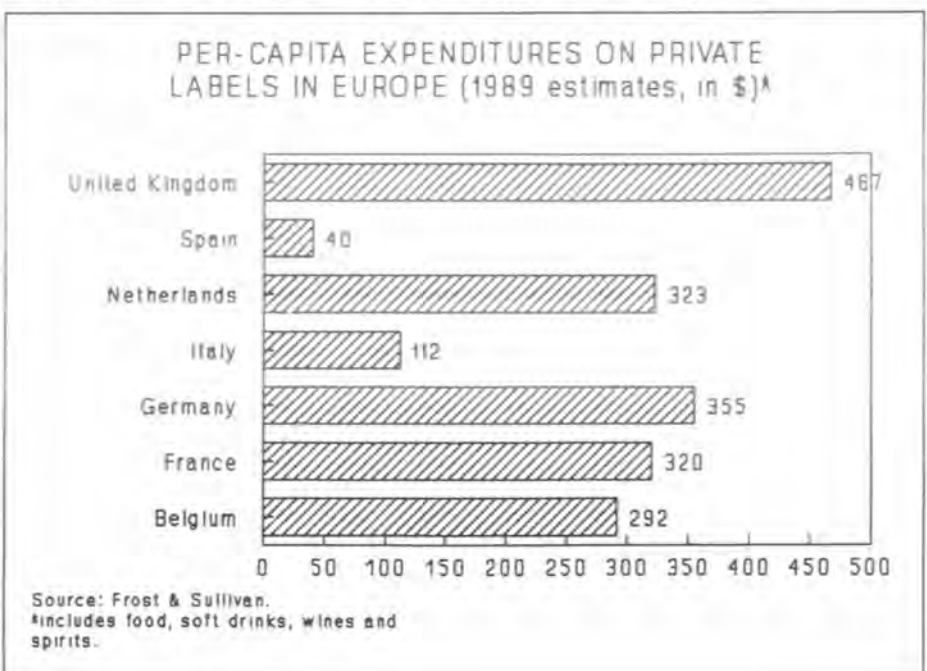
Tyskland, Nederland, Belgia og i Frankrike, er omsetningen av private merker på ca 300 dollar (ca 2000 kroner) pr capita i året. I figur 1 har vi gjengitt en studie fra Frost & Sullivan som viser omsetningen av private merker pr innbygger i en del europeiske land.

I England er det fem eller seks kjeder som står for halvparten av landets totale dagligvareomsetning. Gjennom de store supermarkedene er omlag en tredjedel av pakke dagligvarer «egne-merker». Marks & Spencer selger bare varer under sitt eget merke St. Michael og er i følge nyere markedsstudier det mest kjente varemerket i Storbritannia (Economist 1988). Studier gjennomført av Institute of Retail Studies i Stirling viser at det er merker som ligger på tredje plass og nedover som først og fremst har tapt markedsandeler.

I Spania og Italia hvor bl.a. de store detaljkjedene ikke er så fremtredende som i Frankrike, UK og Tyskland, er heller ikke de private merkene så fremtredende. Det samme er tilfellet med Japan hvor over 70% av omsetningen fortsatt går gjennom «butikken på hjørne».

På mange måter regnes USA som et unntak. Fra 1982 til 1988 gikk faktisk andelen av private merker tilbake fra 16,8% til ca 13% av totalomsetningen. I de større butikkene og kjedene er denne andelen noe større. Men her ligger strukturen på detaljsiden til rette for en sterk ekspansjon. Vi finner også markeds signaler som

Figur 1 Utgifter til private merker pr innbygger i en del europeiske land.

spår en betydelig fremvekst av private merker i USA, men det vil selvsagt bli møtt med en offensiv strategi fra de mange store og sterke merkevareprodusentene. A & P har introdusert en linje av «gourmet» produkter som de har kalt «Master Choice», og flere følger etter.

Den konkurransesituasjon som produsentene møtte mot grossistene for mange ti-år siden, og som bl a førte til etablering av sterke produsentmerker, er med andre ord i dag flyttet frem i verdikjeden til siste leddet. Hvordan utfallet av denne konkurransen vil utvikle seg, er vanskelig å si. Den fusjonsbølge vi de senere år har vært vitne til blant store produsenter av merkevarer er et tydelig tegn på at de tar sin konkurransesituasjon alvorlig. Deres strategi er mer enn noen gang tidligere bygd på konsentrasjon om de områder foretaket behersker best og dominans i de markedssegmenter de anser som sine.

Produsentmerker versus distributømerker

Med utgangspunkt i diskusjonen over, er det mulig å foreta et generelt skille mellom produsentgenererte merker og distri-

busjonsgenererte merker. De Chernatony og McWilliam (1988) har med basis i dagens markedsføringsstrategier skilt mellom tre hovedgrupper av merker; produsentmerker, distributømerker og generiske merker. De ulike definisjoner har vi gjengitt i figur 2.

Chernatony og McWilliams (1988) vil med sin definisjon påpeke at et skille mellom merkevare og privat «etikett» ikke lenger er fruktbart. «Distributømerkene» bør behandles på lik linje med produsentmerkene fordi de ikke lenger er billige substitutter uten markedsstøtte og med lav kvalitet. Generelt påpeker definisjonene en markedsorientert holdning, og at merkene er utviklet på basis av målrettede analy-

seaktiviteter og rettet mot spesifikke målgrupper. I tillegg skal de gi produktet en ekstra verdi som både kunde (distributør) og forbruker er villig til å betale for. Utviklingsmidlene er ikke kun brukt til selve kjerneproduktet (som f.eks. fiskeråstoffet), men også til andre elementer i markedsføringen som pakning, promosjon og andre forhold som gjør det vanskeligere for konkurrentene å kopiere konseptet.

Den suksess som private merker kan få i enkelte markeder stiller produksjonsleddet ovenfor flere alternative strategier. Det avgjørende er om de vil bli produsenter av private merker og hvordan de skal beskytte sine egne merker for private merker. Videre om de har behov for verti-

Figur 2. Definisjoner av ulike varemerker.
Kilde: Chernatony and McWilliam 1988:4

«Et produsentmerke er en ekstra selvstendig verdi-enhet («value added») etablert og primært utviklet av en produsent for en spesiell gruppe av kunder eller forbrukere, og som avbilder en unik, relevant og særskilt personlighet gjennom støtte i produktutvikling, promosjonsaktivitet og en hensiktsmessig pris- og distribusjonsstrategi».

«Et distributømerke er en ekstra selvstendig verdi-enhet, produsert av eller på vegne av en distributør og etter distributørens spesifikasjoner. Det er målrettet mot spesifikke forbrukere og avbilder en unik, relevant og særskilt personlighet som klart assosieres med distributøren og støttes av sammenhengende bruk av markedsressurser».

«En generisk dagligvare er en enhet som er presentert i form av en «handelsvare» (eng. «commodity»), skilt med en «basispakning» som er funksjonell (ikke eksponerende). Ingen markedsstøtte er gitt til generiske varer som blir profilert ved sin lave pris».

Quality. All The Way Down The Line.

Today's quality minded shoppers are looking for our America's finest fresh fruits and vegetables. And Dole® is the name they're sure to count on.

The Dole name means quality and service.

With our unparalleled marketing and technical support program anywhere.

Look. The biggest gains in fresh fruits and vegetables at the checkout line add to your bottom line. Always use. Always will.

Dole

It's a little richer with Dole!

kal integrasjon og hvilke distribusjonsmuligheter vil komme som en følge av økt omsetning av private merker. Vi skal ikke her gi oss inn på en diskusjon om fordeler og ulemper med de ulike strategivalg. Men produsenter med markedsrett bør se fordelene med å utvikle egne merker fremfor en ofte kortsiktig gevinst om de i for sterk grad blir produsenter av private merker. På den annen side har de muligheter til å velge ulike strategier i ulike markeder eller markedsland. Mange merkevareprodusenter fremstiller i dag også produkter for distributører som selger disse under egne private merker.

Økt makt til detaljleddet, sammen med at detaljleddet i større grad viser vilje til å bruke egne midler på markedsføring og egne merker, fører til at skillet mellom produsent-merker og detalj eller private merker blir mindre. På sikt vil kundene neppe oppfatte private merker som et alternativ til produsentmerker (Uncles and Ellis 1989). Generiske produkter blir i definisjonen ovenfor utskilt på basis av sin manglende markedsstøtte. Generisk markedsføring blir også brukt som betegnelse på markedsføring av handelsvarer (eng. «commodities») som fisk, kjøtt, poteter, melkeprodukter, frukt og grønnsaker osv. Innen visse sektorer og i enkelte land er denne form for markedsføring meget utbredt, og kommer ofte i tillegg til markedsføring av merkevarer i samme kategori. I USA finnes det ca 50 varekategorier hvor det blir samlet inn ressurser fra offentlige fonds og private selskaper for så å drive «felles» (evt. generisk) reklame, promotjon, markedsforskning osv. Hovedhensikten er å stimulere primæretterspørselen på generell basis. I Norge har vi bl.a. opplysningsutvalg for fisk, kjøtt, brødvarer, frukt- og grønnsaker som gjennom sine aktiviteter markedsfører «handelsvarer», men ikke «merkevarer» slik vi har valgt å tolke begrepet.

REFERANSER

a.a. 1988.

The Year of the Brand. The Economist. December, pp. 93-98.

BEL 1990.

The Rebirth of Private Label. Progressive Grocer. January, pp. 75-82.

Charmasson, H. 1988.

The Name is the Game. How to Name a Company or Product. Dow Jones-Irwin, Homewood, JU.

Chernatony, L. de. & McWilliam, G. 1988.

Clarifying the Difference between Manufacturers' Brands and Distributors'

Brand. The Quarterly Review of Marketing, Summer, pp. 1-5.

Murphy, J. 1990.

Assessing the Value of Branches. Long Range Planning. Vol. 23, No 3, pp. 23-29.

Olsen, S.O. 1987.

Konsumenters bruk av holdepunkter i vurdering av produktkvalitet. FTFI-arbeidsnotat, 06.08.87.

Roberts, C.J. & McDonald, G.M. 1989.

Alternative Naming Strategies: Family versus Individual Brand Names. Management Decision. Vol 27, No 6., pp. 31-38.

Simons, M. & Meredith, W. 1989.

Own Labels Profile and Purpose. Journal of Market Research Society, Vol 26, pp. 3-27.

Thomas, J.G. & Koonce, J.M. 1989: Differentiating a Commodity: Lessons from Tyson Foods. Planning Review. No. 5, 24-29.

Uncles, M.D. & Ellis, K. 1989.

The Buying of Own Labels. European Journal of Marketing. Vol 23, No 3, pp. 57-70.

NORGES EKSPORTRÅD arbeider for å fremme eksport og internasjonalisering ved å planlegge og iverksette et bredt spekter av tiltak som kan øke omsetningsmulighetene for norske varer og tjenester i utlandet. Eksportrådet gir bedriftene informasjon om markedsforhold, foretar markedsundersøkelser og gjennomfører forskjellige eksportfremmende tiltak i samarbeid med bedrifter og bransjer. Norges Eksportråd er også et rådgivende organ for myndighetene i eksportspørsmål. Norges Eksportråd har en internasjonal stab på 300 medarbeidere fordelt på 36 stasjoner i 32 land og hovedkontoret i Oslo.

Fiskeriutsending ved den norske ambassade i Tokyo

Japan er verdens største importør av fiskeprodukter, og den norske fiskerinæring og myndighetene har i flere år arbeidet målrettet for å øke eksporten til dette markedet.

Det er ønskelig å styrke de gode forbindelser som allerede er etablert med japansk næringsliv.

Norges Eksportråd skal derfor ansette en fiskerimedarbeider i Tokyo. Stillingen knyttes til Den norske ambassade der, og er finansiert av staten og fiskerinæringen i felleskap. I Norges Eksportråd vil stillingen være knyttet til Fiskerinæringens Eksportsekretariat.

Stillingen skal, i første omgang, besettes for to år, med mulighet for forlengelse i inntil et år. Det tas sikte på ansettelse i løpet av våren 1991.

Fiskeriutsendingen vil være ambassadens faglige rådgiver i fiskerispørsmål. Foruten å etablere nære kontakter med myndighetene og næringslivet, vil oppgavene bestå i å veilede og bistå norske eksportører, gjennomføre markedsundersøkelser og utarbeide markedsrapporter.

Det vil foreligge en egen instruks for stillingen.

Til stillingen søkes en person med god kjennskap til norsk fiskerinæring, og fortrinnsvis også til det japanske fiskemarked. Det vil bli lagt vekt på evne til å arbeide selvstendig.

Nærmere opplysninger om stillingen fås ved henvendelse til avdelingsdirektør Arne Iohan Vagle eller bransjesjef Richard Pedersen, Norges Eksportråd på telefon 02-43 77 00.

Skriftlig søknad må være Norges Eksportråd i hende innen

Fredag 4. januar 1991.

Norges Eksportråd

Drammensveien 40, 0255 Oslo 2

Telefon: (02) 43 77 00

Functional food – nye trender fra Japan

Helge Bergslien, NORCONSERV

Institutt for fiskeforedling og konserveringsteknologi

Begrepet functional food har oppstått i skjæringspunktet mellom næringsmiddelindustri og farmasøytisk industri. I Japan forventes en omsetning av functional food produkter på 45 milliarder kroner i første halvdel av 1990.

Nå sikter japanerne seg inn mot Europa-markedet. Her ligger det interessante muligheter for norsk fiskeindustri, hevder artikkelforfatter.

Mennesket har i alle tider vært opptatt av å kunne leve et sunt og langt liv. Allerede fra oldtiden vet en at det ble benyttet såkalte helbredende drikker som ble fremstilt av planteekstrakter. Disse ble ofte fremstilt av lokalsamfunnets «vise» menn, en rolle som etterhvert ble overtatt av faglærte leger og naturvitere. Kombinasjonen naturvitenskap og medisin ga grobunn for farmakologien som siden har dominert fagfeltet. Den helbredende effekten av mat og drikke ble isolert og konsentrert i

form av tabletter og miksturer, som videre ble foreskrevet av leger ved sykdom. I dag er farmakologien kommer svært langt på dette området, og gjennom intens utprøving har en kommet frem til svært virksomme medikamenter mot en rekke sykdommer.

I takt med den medisinske utviklingen har det generelle opplysningsnivået blant folk økt. Dette har ført til et øket bevissthetsnivå når det gjelder den globale og den lokale miljøsituasjon. Videre har det

ført til et økende press på den «kunstige» delen av industrien i retning av en mer naturvennlig produksjon.

Folk er i større grad opptatt av hvilken mat en spiser og hva denne inneholder av elementer som er skadelige for kroppen. Dette kan sees i sammenheng med den fokusering det i de siste tiår har vært på såkalte «livsstilsykdommer». Med fokus på hjerte og karsykdommer er kostens fettinnhold blitt diskutert, og med en økende hyppighet av coloncanser har en sett nærmere på kostens lave innhold av fiber. I kjølvannet av diskusjonen omkring kosthold, dukker begrepet «helsekost» fram. Med forsikringer om en naturlig fremstillingsmåte, og uten kunstige tilsetningsstoffer, lanseres produktene som «mindre farlige» enn tradisjonell mat. Næringsmiddelbransjen på sin side har fulgt om med lansering av produkter med høyt fiberinnhold og produkter med flerumettet fett.

I denne diskusjonen kan en se en trend der forbrukeren stiller større krav til kostens sammensetning og krav til produsenten av næringsmidler. For produsentene blir dette en ny situasjon. Mens produktutviklingen tidligere ble styrt ut fra know how om produksjon og tilgjengelig produksjonsutstyr, styres den i dag i større grad etter forbrukerens krav. I denne utviklingen kan vi følge en akse fra normal kost via sunn mat til helsekost. Denne akselen forlenger nå japanske produsenter til «functional food» (fig. 1): Fra dette trinnet er det ikke lange vegen til det farmakologiske området OTC-markedet (Over The Countermarked).

Functional food er mat som er anrikt på en eller flere av ovennevnte komponenter. På denne måten kan det inngå i vårt daglige kosthold uten å bli oppfattet som kosttilskudd i form av tabletter eller mikstur. Ut fra de enkelte komponenters egenskaper vil det være mulig å utvikle spesielle dietter for spesielle grupperinger. Dette er kjent fra idrettsmiljøet hvor det

Begrepet «helsekost» dukket opp som en følge av forbrukernes krav om sunnere matprodukter. I forlengelsen av helsekostbegrepet presenterer japanske produsenter nå en ny rekke produkter, såkalt functional food.

har blitt lagt spesiell stor vekt på kosthold i forbindelse med toppidrett. Det utviklet drikker som gir rask energitilførsel samtidig som kroppens ionebalanse ivaretas (XL1, etc): Cultura er et annet eksempel hvor næringsmiddelets innhold gir helsemessige fordeler. Det høye innholdet av bakterier (*Lactobacillus Acidophilus* og *Bifidobacterium Bifidum*) virker inn på tarmens mikroflora og forebygger plager i tykktarmen.

Myndighetene ser positivt på utvikling av functional food ut fra flere forhold. Dersom en omlegging av kostholdet kan føre til redusert sykefravær, vil en videre kunne forvente en reduksjon av helse- og sosialbudsjettet. Dette sett sammen med en øket produktivitet vil gi samfunnet en rekke fordeler, såvel økonomisk som sosialt og helsemessig.

En satsing på functional food hilses velkommen av næringsmiddelindustri og farmasøytisk industri i Japan. Industriens spesialkompetanse vil sammen kunne gi et fundament for samarbeid om functional food. Fra farmasøytisk industri kan en bidra med kjennskap til patofysiologiske forhold, samt enkeltkomponenters innvirkning på kroppens fysiologiske prosesser. Næringsmiddelindustrien på sin side kan bidra med kjennskap til en rekke forhold om produksjon, prosess, emballering og omsetning. Forholdene ligger til rette for en teknisk synergi mellom de to industriretningene. Dette vil kunne gi rasjonaliseringsgevinst sammen med et samarbeid om et marked som i dag faller mellom disse industriers naturlige marked.

Fra Japansk side ser en et betydelig potensiale i dette produktfeltet. De vel 100 bedriftene som i dag produserer og omsetter «functional food» i Japan, omsetter for vel 15 milliarder NOK. Det er forventet en stigning til nærmere 45 milliarder NOK i løpet av første halvdel av 1990. I Japan domineres markedet av meget store firmaer, med et verdensomspennende nettverk for markedsføring og salg. Japanerne er inne i en fase hvor det opprettes joint venture avtaler med europeiske firmaer for markedsføring av functional food. Det er også registrert en tendens til oppkjøp av europeisk næringsmiddelindustri. Dette understreker at en fra japansk side ser Europa, med en matvareomsetning på over 3.000 milliarder kroner årlig, som et meget interessant marked.

For norsk næringsmiddelindustri byr «functional food» på nye utfordringer. Med sitt høye proteininnhold og spesielle fettsyre sammensetning er fisk klassifisert som «sunn» mat. Med dette som utgangspunkt burde norsk fiskeindustri ha gode muligheter for å hevde seg innen «functional food» segmentet.

FUNCTIONAL FOOD hevdes å være næringsmidler som bidrar til regulering av en rekke kroppsfunksjoner gjennom regulering av energibalanse, vann/salt balanse, syre/base balanse etc. Ved å sikre kroppens homeostase vil de immunologiske funksjoner virke optimalt. Dette vil i sin tur hemme utvikling av infeksjonssykdommer, og sykdomer av langt mer alvorlig karakter. Det hevdes derfor at functional food holder en frisk lenger.

På bakgrunn av ernæringsforskning og patofysiologiske mekanismer kan en vise til helbredende effekt ved svært mange kostholds faktorer. I tabell 1 er disse faktorer listet opp:

TABELL 1.

FIBER: <i>Løselige:</i> Reduserer kolesterol og har derfor positiv effekt på hjertet og sirkulasjonssystemets helse <i>Ikke løselige:</i> Reduserer fare for coloncancer
OLIGASACCARIDER: Stimulerer immunforsvaret, reduserer faren for forstoppelse (og dermed også faren for coloncancer)
PEPTIDER: Spesifikke peptider virker gunstig på absorpsjon av jern, kalsium etc. Peptider stabiliserer kalsiumbindinger i beinsystemet.
MINERAL: Letter O ₂ transporten. Utgjør vitale deler av skjelettet. Letter deoksygenering.
VITAMIN: Forebygger infeksjoner. Gerontologiske forandringer mindre uttalt Reduserer faren for cancer.
SUKKER ALKOHOLER (SORBITOL): Redusert kaloriinntak Redusert blodsukker Redusert dental karies
LATIC ACID BACTERIA: Redusert far for forstoppelse Modifisering av mikroglora i tarm positiv effekt på immunforsvaret
FLERUMETTET FETT: Reduserer blod kolesterol Redusert fare for hjertesvikt Redusert fare for arterosclerose Redusert fare for coronare hjertelidelser
FOSFOLIPIDER: Oppretholder hjernefunksjon (reduserer overgangen fra nevron til asteroctyt). Virker positivt på hukommelse Har en positiv effekt på mibilisering av cholinerge neurotransmitter.

Lån og løyve

Oppdrettskonsesjoner

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ovennevnte løyve, lokalisering av anlegg, størrelsen på produksjonsvolum samt registreringsnummer.

Midlertidig tillatelse til etablering av landbasert anlegg for oppdrett av piggvar

Oppdretter	Lokalisering	Prod.volum	Reg.nr.
Sunfish Vikna AS Selskap under stiftelse v/Eivind Lygren Lysaker	Vikna kommune	20 000 m ³	—

Midlertidig tillatelse til oppdrett av skalldyr

Oppdretter	Lokalisering	Prod.volum	Reg.nr.
Kvæfjord Scallop Farming II Borkenes	Kvæfjord kommune	4 dk	—
Kvæfjord Scallop Farming I Borkenes	Kvæfjord kommune	4 dk	T/kt 302

Forlengelse av tillatelse for oppdrett av skalldyr

Oppdretter	Lokalisering	Prod.volum	Reg.nr.
Kjell Berge Søgne	Søgne kommune	—	VA/s 301
Nordre Sandøy Aquakultur v/Jakob Roll Borgenhaugen	Hvaler kommune	—	Ø/h 301

Midlertidig tillatelse til utsetting av smolt

Oppdretter	Lokalisering	Prod.volum	Reg.nr.
Agder Fiskeoppdrett A/S Flekkefjord	Flekkefjord kommune	3150 m ³	VA/f 14

Oppdrett

Overdragelse av konsesjon

Tidligere eier	Ny eier	Konsesjonstype	Reg.nr.
Hetteleid Laks og Ørretoppdrett	Oddsig Fiskeoppdrett A/S	laks og ørret	R/st-2
Nord-Trøndelagsforskning	Bjøråa Edelfisk A/S	klekking av rogn og produksjon av settefisk	NT/h 1
Quadrant Fiskeindustri A/S	Gunnar Qvigstad	laks og ørret	ST/h 23
Ove Sæthers Fiskeoppdrett A/S	Angvik Fiskeoppdrett A/S	laks og ørret	M/gs 2
Gunnar Espnes	Gunnar Espnes Fiskeoppdrett A/S	laks og ørret	ST/f 6
Storelvfisk A/S	Møresmolt A/S	klekking av rogn og produksjon av settefisk	M/tv 5
Foldsæ Landbrukskule	Sørnorsk Økosenter Foldsæ A/S	fisk i ferskvann	TK/f 1

Ny forskningssjef ved Fiskeridirektoratets ernæringsinstitutt

Kåre Julshamn er tilsatt i midlertidig stilling som forskningssjef ved Fiskeridirektoratets ernæringsinstitutt fra 01.07.90 og inntil videre.

Oppdatering av Fiskarmantallet

Ved flere anledninger har det vist seg at Fiskarmantallet inneholder en del adresser som ikke stemmer. Det er på denne bakgrunn Kontoret for rettleiding og informasjon i Fiskeridirektoratet, i et brev til samtlige fiskeriretledere og manntalsførere, ber om skjerpede rutiner for adresseendringer.

For at Fiskarmantallet til enhver tid skal være oppdatert, er det viktig at fiskerne melder fra til manntalsfører i den enkelte kommune når vedkommende skifter adresse.

Lån og løyve

Oppdrettskonsesjoner

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ovennevnte løyve, lokalisering av anlegg, størrelsen på produksjonsvolum samt registreringsnummer.

Midlertidig alternativ lokalisering gjeldende til 01.09.93, samt utvidelse av laks og ørret.

Oppdretter	Lokalisering	Prod.volum	Reg.nr.
Einar Nilsen A/S v/Villy Larsen Hesstun	Vevelstad kommune	12 000 m ³	N/VS-02

Utvidelse av laks og ørret samt tildelelse av alternativ lokalitet.

Øylaks v/Steinar Sortland Herøy	Herøy kommune	12 000 m ³	N/HR-14

Utvidelse og etablering av avlastningslokalitet for oppdrett av laks og ørret.

A/S Arres Sørstraumen	Kvænangen kommunen	12 000 m ³	T/kn-05

Etablering av landbasert forskningsanlegg av laks, ørret og regnbueørret i sjø.

Oppdrett Service A/S Bergen	Sund kommune	2 000 m ³	H/S-12

Flekksteinbit.

Arvid Dreyer Gravermark	Vågan kommune	1000 m ³	N/V-31

Ål.

Anguilla Aqua A/S v/Arvid P. Jensen Brønnøysund	Brønnøy kommune	250 m ³	N/BR-14

Midlertidig tillatelse for oppdrett av sei gjeldende til 31.04.91.

Rødøylaks A/S v/Jonny Olsen Rødøy	Rødøy kommune	8000 m ³	N/R-27

Skalldyr

Eva og Hans M. Lindrupsen Kvaløysletta	Tromsø kommune	4 da	T/T-303

Klekking av rogn til kultiveringsformål.

Mandal Laksestyre v/Trygve Sandnes Mandal	Marnardal kommune	200 l.	VÅ/ml-01

Vilkårene for å delta i fisket etter torsk med konvensjonelle redskaper 1991

Regjeringen har i statsråd 16. november 1990 fastsatt deltakelsesvilkårene i fisket etter torsk med konvensjonelle redskaper for 1991.

Med bakgrunn i anbefalingen fra det internasjonale havforskningsråd (ICES) om en torskevotote (TAC) for 1991 på 215.000 tonn (inkl. murmansktorsk) vil dette også for neste år innebære svært strenge reguleringer av torskefisket.

Ordningen går i korthet ut på at en gjennom en fartøysvoteteordning prioriterer de fartøyene som kan sies å være mest avhengige av torskefiske. Kriteriene for deltakelse i det fartøysvoteteregulerte fisket er:

1. Fartøyet må være registrert i merkeregisteret og være over 9,0 meter lengste lengde.
2. Eier må være ført i blad B i fiskermanntallet.
3. Fartøyet må i 1990 ha vært med i fartøysvoteteordningen og deltatt i torskefisket i 1989 eller 1990.

Fartøy som ikke oppfyller vilkårene for deltakelse i det fartøysvoteteregulerte fisket vil kunne delta i en maksimalvoteteordning innenfor en nærmere avsatt gruppekvote. Vilkårene for slik deltakelse vil være at fartøyet er innført i merkeregisteret og eier innført i fiskermanntallet, i begge tilfellene før 16. november 1990.

Fartøy som kan delta i henhold til de fastsatte bestemmelser, vil få sin kvote fastsatt av departementet etter at kvotespørsmålet er endelig avklart og drøftet i Reguleringsrådet 10. og 11. desember 1990. Her vil også andre spørsmål som vedrører selve reguleringen av torskefisket bli drøftet.

Det er åpnet for nyrekruttering ved at unge fiskere som eier fartøy kan gis fartøysvotete, selv om vilkårene for slik deltakelse ikke er oppfylt. Nærmere vilkår vil bli fastsatt av Fiskeridepartementet.

De samiske interesser er tatt hensyn til ved at størrelsesgrensen for fartøy under maksimalvoteteordningen er økt fra Fiskeridirektoratets forslag om 8 meter til 9 meter lengste lengde. Fiskerimyndighetene er fortsatt innstilt på å vurdere tiltak for å sikre samisk kultur.

I London vil hele verden ha tørrfisk

Tekst og foto: Bjørn Aasen

– Norwegian! Saltfish, yes?

Den unge mannen fra Trinidad hadde gitt råd og vink om hvordan jeg skulle bruke forskjellige eksotiske grønnsaker og frukter som yam, søtpoteter, papaya, cho-cho og plaintain. I Tottenhams West Green Road var det en vest-indisk og afrikansk atmosfære som var helt fremmed for meg. Men han visste godt hvor barndommens tørrfisk kom fra, ingen tvil om hva Norge betydde for ham.

Hos strøkets mange fiskehandlere var det et rikt utvalg. I tillegg til artene vi er vant til fra nordiske farvann fantes også en mengde tropiske fisk. I en av disse butikene fant jeg «The Up Front Gang». Med smilende service og vennlighet ekspederte Chris, Gazaa og Principal fra Jamaica og Guyana, svarte unge menn med de store hattene fulle av dreadlocks, til akkompagnement av reaggae musikk. Oppe på veggen bak disken hang et bilde av Bob Marley, i den andre enden av lokalet hang skipet som ifølge rastareligionen skulle bringe dem alle tilbake til Afrika.

«Bråk»

Innehaveren, Gaston fra St. Vincent, kunne fortelle at de nettopp hadde flyttet inn, etter at de i lengre tid hadde solgt fisk direkte fra en varebil. Der hadde de til tross for lovlig lisens fått så mye bråk fra etablerte fiskehandlere at de straks slo til da en gammel slakterbutikk ble ledig.

Den tropiske fisken kom flybåren på is fra Antigua, Trinidad og Midt-Østen og selges mest til den vest-indiske delen av befolkningen. Grekerne kjøper mye blekksprut og akkar, men alle vil ha tørrfisk. Vest-inderne, afrikanere, grekere, spanjoler og italienerne.

– Saltfish for everybody, smilte Gaston, knappe 50 norske kroner for kiloet.

I kolonialforretningen ved siden av var det grei beskjed å få om hva jeg trengte for å bruke min nyinnkjøpte tørrfisk til en av Jamaicas nasjonalretter, saltfish callaloo. Men ingen bilder, takk. Her mangler det tydeligvis arbeids- og oppholdstillatelse.

Ikke langt fra West Green Road finner vi en helt annen atmosfære. I «Little Cyprus» er språket gresk og på skiltet over tørrfisken står det «bakalaios», med greske bokstaver. I Andreas Fish Bar anbefales det å skjære fisken i 4–5 cm store firkanter, og så litt sukker i vannet over

Norsk fisk har et solid renommé blant eksotiske fiskehandlere i London.

natten. Så kan man steke den, eller koke eller stue den.

I det hele tatt er det mange Kyprioter i fiskebransjen, ikke bare i «Little Cyprus». – 95% av alle fish n' chips utsalg er greske eller kypriotiske, hevder Stavros i 5 Star Fish Bar, vi har den beste kvaliteten. Vi får vel slå av noen prosent til kjentfolk.

Dagsfersk

En av disse «chippies», The Trawlerman, drives av Stella og Stelios Stylianou. – Aldri frossen fisk, sier Stelios, alltid dagsfersk fra Billingsgate. Han følger dette prinsippet så til de grader at når leveransene av ferskfisk stopper i to-tre uker i jula, stenger han likegodt butikken. Så må jeg også medgi at jeg aldri har fått annet enn god fisk i The Trawlerman.

Stelios kom til England i 1974 etter å ha mistet alt han eide under Kyproskrisen. Han kom for å studere til elektroingeniør, men som nybakt familiefar, arbeidsløs og husløs syntes det som en god idé

å kjøpe hus og butikk i ett. Etter vel 10 år bak frityrkokeren er han lysten på forandring. Helst vil han hjem igjen, men Stella, som er født og oppvokst i London, er ikke så sikker på om hun vil føle seg hjemme på Kypros. Mens bestemor og ungene romsterer i bakrommet går diskusjonen om familien Stylianous fremtid livlig videre bak disken. Kanskje blir det en fiskerestaurant på Kypros.

Saltfish Callao

For 2 personer

¼ kg tørrfisk (bløtlagt)
3–400 g hermetisk spinat
1 løk
3–4 tomater
Svart pepper, cayennepepper.

Skjær løken i skiver og stek gyllen i dyp panne eller jerngryte. Ha i fisken i flak og stek lett. Serveres med ris eller eventuelt ris med brune bønner i og salat.

Lån og løyve

Trål

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ovennevnte konsesjonstype og hvilke fiskearter den omfatter.

Reke

Reder	Fartøy/reg.nr	Konsesjonstype
K/S Ocean Trawler A/S	Ocean Trawler	Trål
Fosnavåg	M-96-Hø	
Partsrederiet	Kjelsvik F-26-LB	Trål
Kjelsvik ANS		
Kjøllefjord		
A/S Alfredson	Alfredson	Trål
Skjervøy	T-149-S	

Torsk.

A/S Havstrand	Havbryn	Trål
Kjerstad	M-125-H	
A/S Alfredson	Alfredson	Trål
Skjervøy	T-149-S	
Partsrederiet	Kjelsvik F-26-LB	Trål
Kjelsvik ANS		
Kjøllefjord		

Lodde.

Partsrederiet	Kjelsvik F-26-LB	Trål
Kjelsvik ANS		
Kjøllefjord		

Kolmule.

Samfiske A/S	Ordinat N-15-VV	Trål
Myre		
Selskap under stiftelse	Ordinat N-15-VV	Trål
v/Trond Are Vollen		
Sortland		
Selskap under stiftelse	Ordinat N-15-VV	Trål
v/Magnus Ytterstad		
Lødingen		

Merkeregisteret

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ervervsøyve, fartøyet navn og registreringsnummer, samt hvilke fangstøyve som er tildelt.

Brukte fartøy

Reder	Fartøy/reg.nr	Konsesjonstype
Karl Holvik	Ordinat N-15-VV	Ringnot
Måløy	Nygårdssjøen	—
	SF-70-V	
Selskap under stiftelse	Sirafisk R-48-U	Nordsjø- og reke-trål
v/John Henry Thomassen		
Utsira		

Reder	Fartøy/reg.nr	Konsesjonstype
Jodleif Larsen	Leif Arne	Trål
Båtsfjord	F-20-BD	
Martin Svino	Mot M-42-SA	—
Vigra		
Kurt Solstad	Mollaværing	—
Fygle	N-38-V	
Høgskolelaget	Rover N-26-BØ	—
Nordlendingen		
v/Vågan Folkehøyskole		
Kabelvåg		
Anders Dyrnes	Sulaholm	Nordsjø- og vassildtrål
Vestsmøla	ST-140-F	
Martin Tore Sivertsen	Bleiksværing	—
Myre	N-4-A	
Selskap under stiftelse	Sjøbas	—
v/Kjell Lorgen	M-206-SM	
Ellingsøy		
Einar Dale m.fl.	Siglar H-48-ØN	Ringnot
Lepsøy		
Tom Pettersen	Geir Tommy	—
Røstlandet	T-450-K	
Johan Hansen	Kr. Johansen	—
Sørarnøy	N-360-LK	
Selskap under stiftelse	Storskjær F-9-V	Torske- og reke-trål
v/Stein Arild Svendsen		
Tromsø		
A/S Storskjær	Storskjær F-9-V	Torske- og reke-trål
v/Nord Troms		
Federidrift A/S		
Skjervøy		
Selskap under stiftelse	Osvaldson	Ringnot og kolmuletrål
v/Åge Majala	F-222-M	
Havøysund		
Trygve Hermann	Repsøy R-1-S	—
Helgesen		
Vedavågen		
Selskap under stiftelse	Polar Viking	Torske- og reke-trål
v/Egil Lynum	T-228-KD	
Tromsø		

Nybygg

Følgende har fått tilsagn om ervervsøyve for nybygging av fiskefartøy.

Reder	Til erstatning for	Konsesjonstype
Kjell Rundereim m.ll.	—	—
Flatraket		
Selskap under stiftelse	—	—
v/Morten Johansen		
Botnhamn		

Marokkos første større fiskerimesse SEA-MER

Tekst og foto
Ola Sletten

Marokko har enorme fiskeriressurser utenfor sin langstrakte kyst og flere nasjoner driver fiske her med hundretalls av båter. De siste åra har myndighetene satset mye på å lande mest mulig fisk ved marokkanske havner. Den moderne havna Agadir i sør er i ferd med å ta over som senter for fiskerisektoren og prøver å ta plassen etter Las Palmas. Nå vil marokkanerne også vise hva de er god for utad ved å arrangere fiskerimesse.

I perioden 19.-23. oktober ble det arrangert en større fiskerimesse i Casablanca. Messen ble kalt for SEA-MER og var den første internasjonale messen av sitt slag i landet. I 1988 ble det vel og merke arrangert en fransk-marokkansk messe i havnebyen Safi som var atskillig mindre enn denne.

Scandinavian Shipchandler

Til tross for at det i år har vært et titalls fiskerimesser rundt omkring i Europa, var tre norske firmaer representert med en egen stand under navnet Scandinavian Shipchandler. Dette er et foretak som den norske honorærkonsulen i Casablanca, Bennet Thor Kjeldsen, har tatt initiativ til. De norske selskapene var Unitor, International Maling og Scanmar. Dessuten var Mustad og Rapphydema representert av et fransk firma som dekker Nord-Afrika. Fred Olsen var også til stede gjennom sitt joint-venture firma Comarit.

Frankrike og Marokko

Franskmennene gjorde seg godt synlige, representert med større og mindre verft med ulike mindre båttypen, de fleste under 20 meter. Utstyrsfirmaene gjorde seg gjeldende med nødpeilesendere og matere.

Honorærkonsul Bennet Thor Kjeldsen som har tatt initiativ til Scandinavian Shipchandler i Casablanca. Her sammen med markedsrådgiver for Afrika i Eksportrådet Astrid E. Helle foran messehallen.

Tradisjonelle marokkanske fiskefartøy hadde en bred plass på messen

Produktsjef Arvid Hermanstad i Scanmar med en sonar.

Marokkanerne som satser så mye på fiske, var selvsagt interessert i å markedsføre sine egne firma. Oppdrettsida var representert av et marokkansk firma med fransk ekspertise som holder til i tettstedet Nador som ligger ved Middelhavet. Sør for Casablanca ligger Qualidia hvor man har drevet østersoppdrett i flere årtider.

Første internasjonale

I og med at dette var den første internasjonale messen av dette slaget i Marokko, var det flere norske firmaer som gjerne ville delta, men som ville vente og se hvordan dette foregikk.

Inntrykket man sitter igjen med etter messedagene er absolutt positive. Responsen fra de norske deltakerne var entydige. Her ble det knyttet mange interessante kontakter som man vil følge opp seinere. Dersom alt går etter planen, vil messen bli arrangert annet hvert år framover.

Da vil man nok helt sikkert gjøre sitt til at messen ikke kolliderer med andre større arrangement som Sial-messen i Frankrike. Denne gangen var arrangørene ekstra uheldige i og med at det ble stopp for bunntråling utenfor Sahara i oktober. Et par hundre skip lå ved ulike havner til reparasjon og de fleste rederne tok seg dermed ikke tid til å besøke messen. Til tross for dette, er det ikke tvil i at marokkanerne vil stå på for å markedsføre egne produkt og søke ny kunnskap gjennom SEA-MER framover.

10 millioner til kvinneretta tiltak!

Det blir likevel 10 millioner til kvinneretta tiltak i fiskerinæringa. I salderingsdebatten fikk fraksjonsleiar Laila Kaland frå Arbeiderpartiet, gjennomslag for partiets forslag.

Forslaget om 10 millioner til kvinneretta tiltak låg inne i AP sin «kystpakke» men forsvann i den ordinære budsjetthandsaminga. Det skjedd same dag som Stortinget løyvde 50 millioner til kvinneretta tiltak i landbruket.

I ein kommentar til Fiskets Gang seier Laila Kaland at ho ser på dette som eit vesentleg virkemiddel for å oppretthalde busetjingsmønsteret: – Skal kvinnene bu i kyst-Noreg må dei få tilbod om arbeidsplassar ut frå eigne ønskje – og gjerne på eige initiativ, seier ho, og legg til at etablerarstipend og etablerarskular for kvinner i distrikta er god investering.

– køt –

Sovjetiske landinger

Fiskeridepartementet har gitt tillatelse til landing av inntil 550 tonn fersk torsk fra sovjetiske trålere til Berlevåg frem til utgangen av desember. Tillatelsen er gitt under forutsetning av at råstoffet produseres ved Ulve Berlevåg a.s.

Dispensasjon fra fiskerigrenselovens landingsforbud innebærer ikke en dispensasjon fra norske kvalitetsforskrifter.

J. 158/90

(J. 195/89 UTGÅR)

Regulering av trålfisket etter torsk nord for 62° n.br. i 1991
- Søknad om trålkvote.

J. 159/90

Forskrift om adgang til å delta i fisket etter torsk med konsejjonelle redskap nord for 62° 11,2' n.br. i 1991.

J. 160/90

Sopp i ringnotgruppens fiske etter torsk vårgytende sild i 1990.

J. 161/90

(J. 157/90 UTGÅR)

Forskrift om regulering av fiske med snurrevad - stenging av områder utenfor Øst-Finnmark.

J. 162/90

(J. 143/90 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fisket etter torsk med konvensjonelle redskap nord for 62° 11,2' n.br. i 1990.

J. 163/90

(Jfr. J 198/89)

(J. 197/89 UTGÅR)

Forskrift om ikrafttredelse av § 7b og § 9 i forskrifter om trålfrie soner og fleksible områder utenfor 12 n. mil fra grunnlinjen ved det norske fastland.

Regulering av vinterloddefisket

Fiskeridepartementet har fastsatt reguleringsforskrifter for vinterloddefisket i Barentshavet i 1991.

Det kan fiskes inntil 510.000 tonn vinterlodde. Det avsettes et kvantum på inntil 390.000 tonn til konsesjonspliktige ringnotfartøy, inntil 50.000 tonn til fartøy over 90 fot med loddetrålkonsesjon og inntil 70.000 tonn til kystflåten under 90 fot.

Ringnotflåten får tildelt kvote etter den tradisjonelle fordelingsnøkkelen. Fartøy mellom 27,5 meter (90 fot) og 36 meters lengste lengde med loddetråltillatelse, tildeles maksimalkvote på 7000 hl. Fartøy på 36 meter og større med loddetråltillatelse, tildeles en maksimalkvote på 900 hl.

Trålfartøy under 27,5 meter (90 fot) blir tildelt en maksimalkvote på 6000 hl, mens fartøy under 27,5 meter som fisker med not tildeles 9000 hl.

Det er fastsatt et forbud mot utkast av lodde under vinterloddefisket i 1991.

Fartøy som ikke har begynt fisket innen sju dager etter den dato som senere blir fastsatt for oppstarting av konsumloddefisket, kan ikke delta. Fiskeridirektøren kan dispensere fra dette kravet.

Fiskeridirektøren fastsetter åpningdato for loddefisket og vurderer eventuell fordeling mellom fartøygruppene på bakgrunn av utviklingen i fisket.

Fiskerihavneplan foreslår standardkrav

Norsk Fiskerihavneplan foreslår standardkrav til fiskerihavner og påviser at det vil kreve minst 3,5 milliarder kroner i investeringer i infrastruktur for å bringe de næringsaktive fiskerihavnene opp til denne standarden. Det er investeringer i utdyping, dekningsverk, kaier og opparbeiding av landareal.

Fiskerihavneplanen ble fredag 14.12.90 overlevert til fiskeriminister Oddrunn Pettersen av styringsgruppens formann, kystdirektør Ole Vatnan. Det blir understreket at fiskerihavnene er en viktig del av den infrastrukturen fiskerinæringen er avhengig av.

Fra 1862 til i dag har staten ved Kystverket stått for utbygging av ca. 750 fiskerihavner og utdyping av 250 seilingsleder. Investeringene i perioden tilsvarer 7-8 milliarder 1988-kroner. Bevilgningene til slike arbeider ligger nå på ca. 115 millioner kroner årlig. Mange fiskerihavner fyller ikke de krav som man i dag stiller til en effektiv havn, og de næringsaktive norske fiskerihavnene har stort sett dårligere standard enn næringsaktive fiskerihavner i andre fiskerinasjoner både med hensyn til utbygget infrastruktur og organisert drift.

Omkring 100 av de norske fiskerihavnene står for 70 prosent av landets fangst. Disse er i Norsk Fiskerihavneplan gruppert som A-, B- og C-havner etter næringsmessig viktighet. 16 er plassert i A-gruppen, 27 i B-gruppen. Planen påviser at antall næringsaktive havner i dag neppe overstiger 360. Fiskerihavneplanen viser til en rekke tiltak for å høyne standarden. På plansiden kan mye oppnås gjennom å integrere fiskerihavneplanleggingen i den løpende kommune- og fylkesplanlegging. Det synes også nødvendig å utvide statens ansvar for planlegging, prosjektering og utbygging i retning av mer komplette fiskerihavner.

I arbeidet med planen er det utviklet en prioriteringsmodell som det foreslås snarest bør tas i bruk for å få en mer målrettet prioritering. Det blir vist til at større satsing på havneutbygging innebærer en ikke uvesentlig sysselsetting, og arbeidene vil skape varig infrastruktur. Det anbefales at det legges fram en stortingsmelding om fiskerihavnespørsmål.

Ilandbrakt fisk i Norges Råfisklags distrikt i tiden 1/1-18/11 1990 etter innkomne slutsedler. Tonn råfiskvekt

(Tilvirket fisk er omregnet til råfiskvekt. Biproduktene er ikke med i tabellene).

Fiskesort	Uke 1		Uke 2		I alt		Kvanta 1990 brukt til		Mel og olje
	5-11/11	12-18/11	12-18/11	19/11 pr. 1989	18/11 pr. 1990	Fersk	Frysing	Salling	
Torsk	17	321	17 567	8 091	130	7 456	446	58	Tonn
Skrei	6	14	6 562	1 532	37	1 493	1	0	Tonn
Hyse	45	14	5 540	1 932	10	1 385	532	5	Tonn
Brosme	5	6	93	64	0	20	37	6	Tonn
Lange	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Blålange	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Lyr	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Hvitting	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Lysing	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Kveite	0	0	0	2	1	0	0	0	Tonn
Blåkveite	16	5	337	1 248	1 229	19	0	0	Tonn
Div. flyndrefisk	2	2	99	85	10	76	0	0	Tonn
Rødspette	2	2	99	85	10	76	0	0	Tonn
Stenbit	2	4	243	102	3	99	0	0	Tonn
Uer	23	10	614	557	483	73	1	0	Tonn
Rognkjeks	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Breilabb	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Makrellstørje	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Brugde	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Piggha	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Skate/Hokke	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Al	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Akkar	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Krabbe	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Hummer	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Sjokreps	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Røke	99	312	12 675	14 332	7	14 326	274	0	Tonn
Annet og uspesif.	28	46	886	6 909	1 146	5 259	427	40	Tonn
I alt	242	734	44 752	35 127	3 056	30 481	1 443	109	Tonn
Torsk	148	115	19 054	9 209	119	6 239	2 286	566	Tonn
Skrei	8	74	2 316	669	26	632	8	3	Tonn
Hyse	61	9	10 816	8 425	21	4 090	4 047	267	Tonn
Brosme	9	5	221	193	8	10	95	79	Tonn
Lange	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Blålange	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Lyr	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Hvitting	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Lysing	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Kveite	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Blåkveite	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Rødspette	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Div. flyndrefisk	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Stenbit	2	1	160	170	6	164	0	0	Tonn
Uer	13	14	340	280	188	91	0	0	Tonn
Rognkjeks	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Breilabb	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Makrellstørje	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Brugde	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Piggha	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Skate/Hokke	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Al	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Akkar	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Krabbe	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Hummer	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Sjokreps	0	0	0	0	0	0	0	0	Tonn
Røke	72	35	2 500	3 836	11	3 826	0	0	Tonn
Annet og uspesif.	36	60	1 430	2 683	257	1 580	635	115	Tonn
I alt	349	312	36 879	25 633	727	16 702	7 077	1 030	Tonn

Ilandbrakt fisk i Norges Råfisklags distrikt i tiden 1/1-18/11 1990 etter innkomne sluttседler. Tonn råfiskvekt

(Tilvirket fisk er omregnet til råfiskvekt. Biproduktene er ikke med i tabellene).

Fiskesort	Uke 1	Uke 2	I alt		Kvanta 1990 brukt til						
	5-11/11	12-18/11	pr. 19/11 1989	pr. 18/11 1990	Fersk	Frysing	Salting	Henging	Herme- tikk	Dyre- og fiskefor	Mel og olje
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
<i>Prissone 3 - Troms</i>											
Torsk	136	298	30 588	10 828	952	2 612	6 559	701	5	—	—
Skrei	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hyse	12	16	3 580	910	360	497	42	10	1	—	—
Sei	123	166	22 798	10 077	369	3 515	5 853	335	5	—	—
Brosme	12	36	953	948	54	28	758	106	2	—	—
Lange	1	3	126	168	4	1	162	0	1	—	—
Blålange	0	0	8	4	1	0	3	—	—	—	—
Lyr	—	—	0	0	0	—	0	—	—	—	—
Hvitting	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lysing	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kveite	1	4	11	30	25	5	—	—	—	—	—
Blåkveite	48	8	1 459	1 646	613	1 032	2	—	—	—	—
Rødspette	3	0	25	44	41	4	—	—	—	—	—
Div. flyndrefisk	—	—	3	2	2	0	—	—	—	—	—
Steinbit	1	2	571	591	52	539	—	—	—	0	—
Uer	21	24	1 346	1 197	804	393	1	—	—	—	—
Rognkjeks	—	—	52	—	—	—	—	—	—	—	—
Breiflabb	0	0	1	0	0	0	—	—	0	—	—
Makrellstørje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brugde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pigghå	—	—	0	0	0	—	—	—	—	—	—
Skate/Rokke	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ål	0	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Akkar	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—
Krabbe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hummer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sjøkreps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Reke	662	1 549	20 855	26 649	589	26 059	—	—	—	—	—
Annet og uspesif.	149	83	10 564	6 399	1 771	1 606	1 056	1 259	—	707	—
I alt	1 168	2 188	92 950	59 495	5 637	36 291	14 435	2 411	13	707	—
<i>Priss. 4/5/6 - Nordland</i>											
Torsk	187	237	20 496	9 607	1 574	2 721	4 045	1 248	18	—	—
Skrei	2	10	14 358	15 174	450	1 655	4 708	8 361	—	—	—
Hyse	8	24	5 575	2 052	777	1 180	64	18	13	—	—
Sei	229	397	15 159	15 740	1 784	10 937	2 880	136	3	—	—
Brosme	26	105	2 049	2 531	943	431	988	102	67	—	—
Lange	10	31	967	1 017	80	67	855	13	3	—	—
Blålange	1	0	59	49	1	1	47	0	0	—	—
Lyr	0	1	65	51	48	1	2	0	0	—	—
Hvitting	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lysing	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kveite	2	1	54	51	44	7	—	—	—	—	—
Blåkveite	156	28	1 174	1 528	953	574	—	—	—	—	—
Rødspette	5	12	136	127	106	21	—	—	—	—	—
Div. flyndrefisk	0	0	0	1	1	—	—	—	—	—	—
Steinbit	3	1	125	114	36	75	—	—	2	—	—
Uer	65	93	2 432	3 153	2 430	704	18	—	0	—	—
Rognkjeks	—	—	29	—	—	—	—	—	—	—	—
Breiflabb	0	0	5	3	3	1	—	—	0	—	—
Makrellstørje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brugde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pigghå	2	53	25	318	311	7	—	—	—	—	—
Skate/Rokke	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ål	—	0	—	0	0	—	—	—	—	—	—
Akkar	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Krabbe	—	—	71	84	11	—	—	—	73	—	—
Hummer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sjøkreps	—	—	0	0	0	—	—	—	—	—	—
Reke	8	5	449	512	512	—	—	—	—	—	—
Annet og uspesif.	269	185	10 459	12 633	3 719	2 777	1 310	3 575	12	1 240	—
I alt	973	1 184	73 688	64 745	13 784	21 158	14 917	13 454	191	1 240	—

Ilandbrakt fisk i Norges Råfisklags distrikt i tiden 1/1-18/11 1990 etter innkomne sluttседler. Tonn råfiskvekt

(Tilvirket fisk er omregnet til råfiskvekt. Biproduktene er ikke med i tabellene).

Fiskesort	Uke 1	Uke 2	I alt		Kvanta 1990 brukt til						
	5-11/11	12-18/11	pr. 19/11 1989	pr. 18/11 1990	Fersk	Frysing	Salting	Henging	Herme- tikk	Dyre- og fiskefor	Mel og olje
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
<i>Priss. 7/8 - Trøndelag</i>											
Torsk	3	11	1 736	1 120	460	14	327	319	0	—	—
Skrei	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hyse	1	1	295	152	151	0	0	0	0	—	—
Sei	28	28	2 357	1 351	766	62	206	312	4	—	—
Brosme	5	64	873	826	97	7	178	543	1	—	—
Lange	1	32	1 139	975	41	1	200	733	0	—	—
Blålange	0	0	125	88	9	0	79	—	—	—	—
Lyr	5	4	171	177	170	1	6	—	0	—	—
Hvitting	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lysing	1	0	—	5	5	—	0	—	—	—	—
Kveite	0	0	8	10	10	0	—	—	—	—	—
Blåkveite	—	—	42	1	1	—	—	—	—	—	—
Rødspette	0	0	2	2	2	—	—	—	—	—	—
Div. flyndrefisk	0	0	0	1	1	—	—	—	—	—	—
Steinbit	0	0	3	3	3	0	—	—	—	—	—
Uer	10	21	693	610	607	3	0	—	—	—	—
Rognkjeks	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Breiflabb	0	0	8	13	13	—	—	—	0	—	—
Makrellstørje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brugde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pigghå	87	67	1 429	2 115	2 114	1	—	—	—	—	—
Skate/Rokke	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—
Ål	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Akkar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krabbe	—	—	616	540	89	—	—	—	408	—	—
Hummer	0	0	1	0	0	—	—	—	—	—	—
Sjøkreps	—	—	0	0	0	—	—	—	—	—	—
Reke	1	154	1 097	827	74	753	—	—	—	—	—
Annet og uspesif.	27	51	3 581	6 049	1 681	4 318	23	—	—	27	0
I alt	170	433	14 178	14 865	6 293	5 160	1 020	1 908	413	70	0
<i>Priss. 9 - Nordmøre</i>											
Torsk	7	2	1 237	919	305	18	595	—	—	—	—
Skrei	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—
Hyse	7	2	325	206	184	21	1	—	—	—	—
Sei	159	99	2 660	4 337	1 579	166	2 587	5	—	—	—
Brosme	105	5	2 083	2 359	40	38	2 281	—	—	—	—
Lange	68	1	1 139	1 111	6	5	1 100	—	0	—	—
Blålange	10	0	531	377	0	1	376	—	—	—	—
Lyr	3	1	75	124	109	14	1	—	—	—	—
Hvitting	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lysing	0	0	—	2	2	—	—	—	—	—	—
Kveite	0	0	5	10	6	4	—	—	—	—	—
Blåkveite	—	—	64	117	111	6	—	—	—	—	—
Rødspette	0	0	4	2	2	—	—	—	—	—	—
Div. flyndrefisk	0	0	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Steinbit	0	0	43	25	14	11	—	—	—	—	—
Uer	65	7	746	1 302	1 239	62	1	—	—	—	—
Rognkjeks	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Breiflabb	1	0	7	12	11	1	—	—	—	—	—
Makrellstørje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brugde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pigghå	2	2	2	27	26	1	—	—	—	—	—
Skate/Rokke	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ål	—	—	0	1	1	—	—	—	—	—	—
Akkar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krabbe	1	—	145	168	4	—	—	—	164	—	—
Hummer	0	0	2	2	2	—	—	—	—	—	—
Sjøkreps	—	—	—	0	0	—	—	—	—	—	—
Reke	1	0	8	14	14	—	—	—	—	—	—
Annet og uspesif.	17	2	1 070	894	490	329	65	—	—	9	—
I alt	446	121	10 150	12 010	4 147	677	7 008	5	164	9	—

Ilandbrakt fisk i Norges Råfisklags distrikt i tiden 1/1-2/12 1990 etter innkomne sluttседler. Tonn råfiskvekt

(Tilvirket fisk er omregnet til råfiskvekt. Biproduktene er ikke med i tabellene).

Fiskesort	Uke 1	Uke 2	I alt		Kvanta 1990 brukt til						
	19-25/11	26/11-2/12	pr. 3/12 1989	pr. 2/12 1990	Fersk	Frysing	Salting	Henging	Herme- tikk	Dyre- og fiskefor	Mel og olje
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
<i>Prissone 1 - Finnmark</i>											
Torsk	326	144	18 896	8 561	131	7 917	447	66	—	—	—
Skrei	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hyse	22	12	6 866	1 566	37	1 528	1	1	—	—	—
Sei	4	7	5 599	1 943	10	1 392	536	5	—	—	—
Brosme	3	2	121	69	0	23	39	7	—	—	—
Lange	0	0	0	0	—	0	0	—	—	—	—
Blålange	0	—	0	0	—	0	0	—	—	—	—
Lyr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hvitting	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lysing	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kveite	0	—	0	2	1	0	—	—	—	—	—
Blåkveite	145	2	339	1 394	1 373	21	—	—	—	—	—
Rødspette	2	2	144	89	11	78	—	—	—	—	—
Div. flyndrefisk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Steinbit	3	1	247	106	3	103	—	—	—	—	—
Uer	11	5	636	574	494	79	1	—	—	—	—
Rognkjeks	—	—	134	—	—	—	—	—	—	—	—
Breiflabb	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Makrellstørje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brugde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pigghå	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skate/Rokke	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ål	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Akkar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krabbe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hummer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sjøkreps	—	—	—	274	—	274	—	—	—	—	—
Reke	118	96	12 922	14 546	7	14 540	—	—	—	—	—
Annet og uspesif.	28	85	910	7 022	1 164	5 340	437	40	—	41	—
I alt	663	356	46 815	36 146	3 232	31 295	1 461	118	—	41	—
<i>Prissone 2 - Finnmark</i>											
Torsk	310	201	19 623	9 962	234	6 685	2 472	570	—	—	—
Skrei	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hyse	20	14	2 453	739	42	685	8	3	—	—	—
Sei	212	216	10 996	8 930	194	4 164	4 284	288	—	—	—
Brosme	12	9	249	221	12	12	109	88	—	—	—
Lange	0	1	6	8	0	0	7	1	—	—	—
Blålange	—	—	1	0	—	0	0	—	—	—	—
Lyr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hvitting	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lysing	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kveite	0	0	2	7	3	4	—	—	—	—	—
Blåkveite	32	—	19	158	81	77	—	—	—	—	—
Rødspette	0	—	14	27	7	20	—	—	—	—	—
Div. flyndrefisk	—	—	—	0	0	—	—	—	—	—	—
Steinbit	1	3	161	176	7	169	—	—	—	—	—
Uer	21	12	352	314	202	112	0	—	—	—	—
Rognkjeks	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Breiflabb	0	—	0	0	0	0	—	—	—	—	—
Makrellstørje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brugde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pigghå	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skate/Rokke	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ål	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Akkar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krabbe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hummer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sjøkreps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Reke	201	0	2 504	4 039	11	4 028	—	—	—	—	—
Annet og uspesif.	37	99	1 499	2 821	266	1 637	706	115	—	97	—
I alt	847	556	37 881	27 404	1 061	17 593	7 586	1 065	—	97	—

Ilandbrakt fisk i Norges Råfisklags distrikt i tiden 1/1-02/12 1990 etter innkomne sluttседler. Tonn råfiskvekt

(Tilvirket fisk er omregnet til råfiskvekt. Biproduktene er ikke med i tabellene).

Fiskesort	Uke 1	Uke 2	I alt		Kvanta 1990 brukt til							
	19-25/11	26/11-2/12	pr. 5/11 1989	pr. 4/11 1990	Fersk	Frysing	Salting	Henging	Herme- tikk	Dyre- og fiskefor	Mel og olje	
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
<i>Prissone 3 - Troms</i>												
Torsk	436	214	31 241	11 477	993	2 855	6 896	728	6	—	—	—
Skrei	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hyse	25	18	3 899	954	368	531	44	10	1	—	—	—
Sei	157	166	23 112	10 399	418	3 558	6 071	347	6	—	—	—
Brosme	18	54	1 172	1 020	59	29	816	114	2	—	—	—
Lange	2	41	144	211	4	1	205	0	1	—	—	—
Blålange	0	0	8	4	1	0	3	—	—	—	—	—
Lyr	—	0	0	0	0	—	0	—	—	—	—	—
Hvitting	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lysing	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kveite	2	3	15	35	30	5	—	—	—	—	—	—
Blåkveite	105	47	1 497	1 798	712	1 085	2	—	—	—	—	—
Rødspette	1	1	29	46	42	4	—	—	—	—	—	—
Div. flyndrefisk	—	—	3	2	2	0	—	—	—	—	—	—
Steinbit	3	1	572	595	52	542	—	—	0	0	—	—
Uer	35	17	1 389	1 250	852	397	1	—	—	—	—	—
Rognkjeks	—	—	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Breiflabb	0	0	1	0	0	0	—	—	0	—	—	—
Makrellstørje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brugde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pigghå	—	—	0	0	0	—	—	—	—	—	—	—
Skate/Rokke	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Al	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Akkar	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krabbe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hummer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sjøkreps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Reke	441	124	21 834	27 213	591	26 622	—	—	—	—	—	—
Annet og uspesif.	90	171	10 691	6 660	1 833	1 626	1 219	1 262	—	719	—	—
I alt	1 314	857	95 669	61 665	5 957	37 255	15 257	2 460	16	719	—	—
<i>Priss. 4/5/6 - Nordland</i>												
Torsk	138	242	20 900	9 977	1 581	2 753	4 362	1 262	18	—	—	—
Skrei	16	78	14 358	15 268	450	1 655	4 708	8 455	—	—	—	—
Hyse	7	8	5 952	2 067	780	1 192	64	18	13	—	—	—
Sei	260	197	15 580	16 179	1 840	11 079	3 121	136	3	—	—	—
Brosme	26	169	2 240	2 653	1 042	438	1 002	103	68	—	—	—
Lange	9	30	1 015	1 039	90	70	861	14	3	—	—	—
Blålange	1	0	60	50	1	1	47	0	0	—	—	—
Lyr	0	1	66	52	49	1	2	0	0	—	—	—
Hvitting	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lysing	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kveite	1	1	57	53	46	7	—	—	—	—	—	—
Blåkveite	3	8	1 250	1 539	963	576	—	—	—	—	—	—
Rødspette	5	11	148	143	122	21	—	—	—	—	—	—
Div. flyndrefisk	0	—	0	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Steinbit	0	0	126	114	36	75	—	—	2	—	—	—
Uer	105	58	2 599	3 305	2 568	719	18	—	0	—	—	—
Rognkjeks	—	—	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Breiflabb	0	0	6	3	3	1	—	—	0	—	—	—
Makrellstørje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brugde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pigghå	4	5	32	274	266	7	—	—	—	—	—	—
Skate/Rokke	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Al	—	—	—	0	0	—	—	—	—	—	—	—
Akkar	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krabbe	—	—	71	84	11	—	—	—	73	—	—	—
Hummer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sjøkreps	—	—	0	0	0	—	—	—	—	—	—	—
Reke	5	9	479	524	524	—	—	—	—	—	—	—
Annet og uspesif.	191	293	10 805	13 105	3 784	2 907	1 564	3 580	14	1 255	—	—
I alt	771	1 112	75 775	66 430	14 157	21 502	15 750	13 569	196	1 255	—	—

Ilandbrakt fisk i Norges Råfisklags distrikt i tiden 1/1-02/12 1990 etter innkomne sluttседler. Tonn råfiskvekt

(Tilvirket fisk er omregnet til råfiskvekt. Biproduktene er ikke med i tabellene).

Fiskesort	Uke 1	Uke 2	I alt		Kvanta 1990 brukt til						
	19-25/11	26/11-2/12	pr. 3/12 1989	pr. 2/12 1990	Fersk	Frysing	Salting	Henging	Hermetikk	Dyre- og fiskefor	Mel og olje
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn
<i>Priss. 7/8 - Trøndelag</i>											
Torsk	3	21	1 749	1 143	482	14	328	319	0	—	—
Skrei	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hyse	1	5	302	157	157	0	0	0	0	—	—
Sei	23	18	2 407	1 389	799	63	211	313	4	—	—
Brosme	18	3	889	846	101	7	195	543	1	—	—
Lange	39	2	1 141	1 016	43	1	201	772	0	—	—
Blålange	2	1	125	90	10	0	80	—	—	—	—
Lyr	3	7	176	187	179	2	6	—	0	—	—
Hvitting	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lysing	1	0	—	6	6	—	0	—	—	—	—
Kveite	0	0	8	10	10	0	—	—	—	—	—
Blåkveite	—	—	42	1	1	—	—	—	—	—	—
Rødspette	0	0	2	2	2	—	—	—	—	—	—
Div. flyndrefisk	—	—	0	1	1	—	—	—	—	—	—
Steinbit	0	0	3	3	3	0	—	—	—	—	—
Uer	17	13	746	640	637	3	0	—	—	—	—
Rognkjeks	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Breiflabb	0	0	9	13	13	—	—	—	0	—	—
Makrellstørje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brugde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pigghå	72	82	1 495	2 269	2 268	1	—	—	—	—	—
Skate/Rokke	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—
Ål	—	0	2	1	1	—	—	—	—	—	—
Akkar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krabbe	—	—	616	540	89	—	—	—	408	—	—
Hummer	—	0	1	0	0	—	—	—	—	—	—
Sjøkreps	—	—	0	0	0	—	—	—	—	—	—
Reke	33	1	1 099	861	75	786	—	—	—	—	—
Annet og uspesif.	21	63	3 583	6 133	1 745	4 333	24	—	—	31	0
I alt	232	216	14 395	15 309	6 621	5 209	1 046	1 947	413	74	0
<i>Priss. 9 - Nordmøre</i>											
Torsk	43	17	1 273	979	334	18	627	—	—	—	—
Skrei	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—
Hyse	1	2	340	209	187	21	1	—	—	—	—
Sei	119	45	2 795	4 501	1 632	169	2 696	5	—	—	—
Brosme	289	35	2 171	2 682	44	39	2 599	—	—	—	—
Lange	59	25	1 150	1 195	7	5	1 183	—	0	—	—
Blålange	1	—	538	378	0	1	377	—	—	—	—
Lyr	3	3	77	130	115	14	1	—	—	—	—
Hvitting	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lysing	0	0	—	3	3	—	—	—	—	—	—
Kveite	0	0	6	11	7	4	—	—	—	—	—
Blåkveite	—	1	70	117	112	6	—	—	—	—	—
Rødspette	—	—	4	2	2	—	—	—	—	—	—
Div. flyndrefisk	0	0	1	2	2	—	—	—	—	—	—
Steinbit	0	0	44	26	15	11	—	—	—	—	—
Uer	19	9	856	1 331	1 267	62	1	—	—	—	—
Rognkjeks	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Breiflabb	0	0	8	12	11	1	—	—	—	—	—
Makrellstørje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brugde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pigghå	2	1	3	30	29	1	—	—	—	—	—
Skate/Rokke	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ål	0	—	0	1	1	—	—	—	—	—	—
Akkar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krabbe	0	—	146	168	4	—	—	—	164	—	—
Hummer	0	0	2	2	2	—	—	—	—	—	—
Sjøkreps	—	—	—	0	0	—	—	—	—	—	—
Reke	0	0	8	15	15	—	—	—	—	—	—
Annet og uspesif.	9	14	1 185	917	510	329	69	—	—	10	—
I alt	548	154	10 679	12 712	4 298	682	7 554	5	164	10	—

8000648
 HAVFORSKNINGSINSTITUTTET
 LAGER

INTERN 1.

5024 BERGEN

Godt
 nytt
 år

FISKERIDIREKTORATET

Fiskets Gang

- Artikler om fiskeriforskning, prøvofiske, leitetjenesten
 - Intervjuer og reportasjer om aktuelle fiskerisaker
 - Nytt fra fiskeridirektoratet
 - Fiskerinyheter fra inn- og utland
 - Statistikk for norsk fiske
 - Oversikt over Norges eksport av fiskeprodukter
- Kommer ut 1. gang i måneden.
 - Utgis av Fiskeridirektøren

Ja takk,

.....
 Navn

.....
 Adresse

.....
 Poststed

bestiller Fiskets Gang

1 år for kroner 200,-

student kroner 100,-

Abonnementet blir betalt så snart jeg får tilsendt innbetalingskort.

Fiskets Gang

Boks 185

5002 Bergen